Poštnina plačana v gotovini

Leto XXI., št. 279

Ljubljana, četrtek 28. novembra 1940

Cena 2 Din

Uprav.ništvo: Ljubljana, Knafljeva 6 — Telefon štev 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor, Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje, Kocenova ulica 2. Telefon št 190.

Računi pri poštni ček. zavodih: Ljubljana št 17 749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št 7, telefon št 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev 1, telefon št 65

Rokopisi se ne vračajo

Razvoj ameriške obrambne politike

Odkar je minila negotovost glede osebe na vrhovnem vodstvu Zedinjenih držav Severne Amerike, je odpadla tudi marsikakšna negotovost glede ameriške obrambne politike. Danes vemo, da se bo ta nadaljevala po dosedanjih Rooseveltovih smernicah, ki so v splošnem že znane.

Te smernice ne zajemajo le obrambnih problemov Zedinjenih držav samih, temveč tudi one obeh Amerik. Iz razpleta evropske vojne je Amerika v zadnjem času črpala dragocene nauke glede lastne varnosti. Zedinjene države, ki so bile po svoji splošni in še posebej vojaški moči poklicane, da prevzamejo vodstvo obrambnih priprav na vsej zapadni polobli, so to vodilno obrambno vlogo dejansko tudi že prevzele Za sedaj sicer še ni mogoče reči, da so program obrambne povezanosti obeh ameriških kontinentov že uresničile, toda vse kaže, da postopajo v tem pogledu sistematično po načrtu, ki seveda ni znan, ki pa se bolj in bolj odkriva po svojem izvajanju.

Rooseveltove obrambne smernice bi se dale na splošno takole označiti: stalno in sistematično večanje vseh ameriških oborožených sil na kopnem, na morju in v zraku; razširjevanje ameriškega varnostnega pasu s pridobivanjem novih pomorskih in letalskih oporišč na atlantskem in pacifiškem področju, tako da bi bila prva obrambna črta okoli Zedinjenih držav in vseh ostalih ameriških republik, zajetih v ameriško obrambno celoto pod vojaškim nadzorstvom Zedinjenih držav, potisnjena kolikor mogoče daleč od ameriške celine; postopno obrambno povezovanje s Kanado ter vključevanje vseh republik v Srednji in Južni Ameriki v varnostni in obrambni sistem Zedinjenih držav z medsebojnimi obrambnimi dogovori, zlasti pa z odstopanjem nekaterih važnejših oporišč teh držav za pomorske in letalske oborožene sile Zedinjenih držav; končno pa še skupna akcija vseh ameriških republik v pogledu budne čuječnosti glede vseh morebitnih posestnih sprememb evropskih ozemelj v ameriški bližini v zvezi z razvojem evropske vojne.

Vzporedno z izvajanjem tega obsežnega obrambnega programa, ki zajema obe ameriški celini, gre podpiranje Velike Britanije, pri čemer ni toliko odločujoč občutek anglosaške skupnosti, ki nak za ostalo Ameriko izven Zedinjenih držav ne prihaja v poštev, niti ne kakršnekoli simpatije za Angleže, temveč v prvi vrsti mnenje, da se Ameriki ni treba bati, da bi bila tudi sama zapletena v vojno, dokler se drži Anglija in zlasti njena mornarica. Ali je ta sodba upravičena ali ne — v Rimu in Berlinu vedno znova s poudarkom zatrjujejo, da je ameriški strah pred nevarnostjo, ki bi utegnila nastati v primeru popolnega angleškega poraza, le plod angleške propagande — ali je torej ta ameriška bojazen upravičena ali ne, je trenutno brez pomena; dejstvo je, da je zelo razširjena in da odločilno vpliva na vso ameriško obrambno politiko.

Šele v tej luči sta nam v polni osvetlitvi razumljivi izjavi prezidenta Roosevelta na eni ter angleškega premiera Churchilla na drugi strani o pomenu, ki ga obe velesili pripisujeta potrebi o »ohranitvi svobodnih oceanskih poti« ali držanju tako zvanih »oceanskih bojišč«, da se izrazimo v skladu s sedanjim vojnim razvojem. Iz te skladnosti pogledov se je v zadnjem času razvilo ne le tesno obrambno sodelovanje Zedinjenih držav z britanskim dominionom Kanado, sklenjeno v avgustu tega leta, temveč izhajajo iz njega tudi vsi novejši sporazumi med obema imperijema o odstopu raznih britanskih oporišč na ameriškem področju Atlantika in deloma tudi že Pacifika Zedinjenim državam.

Neposredna posledica teh britanskih odstopov Zedinjenim državam je seveda močna strateška in obrambna okrepitev ne le Zedinjenih držav samih, temveč tudi ameriških kontinentov skupaj. To seveda Zedinjenim državam omogoča ne le razširjevanje njihovega lastnega obrambnega pasu navzdol proti Srednji in Južni Ameriki, temveč daje tudi ostalim ameriškim republikam vedno večji občutek njihove varnosti, kar seveda v nadaljnji posledici močno olajšuje Zedinjenim državam njih prizadevanje za pridobitev nekaterih oporišč teh držav v iste namene. Ta razvojna smer skupne ameriške obrambne politike se je dala izluščiti zlasti iz zanimive polemike, ki se je vnela v zvezi z odstopom nekega urugvajskega pomorskega in letalskega oporišča Zedinjenim državam. Ko je zaradi tega nastal odpor v delu urugvajske javnosti, je urugvajska vlada pojasnila, da dejansko ne gre za nikak odstop Zedinjenim državam, temveč le za gradnjo nekega oporišča v lastni režiji, toda »v okviru skupnega obrambnega programa ameriškega kontinenta«, tako da bi bilo to oporišče dejansko na razpolago »samo ameriški državi in le v primeru, ako bi to zahtevala vojaška obramba ameriškega kontinenta, pa seveda pod določenimi pogoji«.

Po najnovejših sporazumih z Veliko Britanijo so si Zedinjene države zagotovile naslednja važna oporišča na Atlantiku: na južni obali Nove zemlje, od koder je mogoče nadzorstvo vseh pomorskih in zračnih zvez z Evropo v severnem Atlantiku; pomorsko oporišče na največjem otoku na Bermudih, ki leže okrog 1000 km vzhodno od New Yorka; letalsko oporišče na otoku Meriguana v Bahamskem otočju, ki nadzoruje prostor med Kubo in Haitijem ob vstopu iz Atlantika v Karaibsko morje, ki postaja nekakšno »ameriško Sredozemlje« pod popolnim gospodstvom ameriških pomorskih in letalskih sil; oporišče v zalivu Portland na južni obali Jamaice, kakih 40 km od angleškega oporišča Kingston, kjer je tako rekoč »živčni vozel« obrambnega sistema, ki naj ščiti ameriško plovbo od New Yorka v smeri proti Panamskemu kanalu. Dve nadaljnji važni oporišči sta na otoku Antigui in v zalivu Great Islet na severni obali otoka St. Lucia v skupini Malih Antilov, ki prav tako nadzirata vhode v Karaibsko morje. Dalje spadajo sem oporišče v zalivu Paria na otoku Trinidad v bližini venezuelske obale ter končno še dve oporišči na britanski Guajani, ki naj bi služili kot zvezna člena med severnimi in južnimi ameriškimi oporišči po načrtu skupne ameriške obrambe Kdor si ta oporišča ogleda na zemljevidu se sam lahko prepriča o obsežnem zajemu teh ameriških obrambnih pripav, ki pomikajo prvo obrambno črto Amerike, ako upoštevamo radij letal in ladij, 3000 do 4000 km na Atlantik.

Grki pričakujejo protiofenzivo

Na albansko bojišče je prispel italijanski generalisim, maršal Badoglio — Grki računajo, da bodo Italijani v kratkem prešli na severni fronti v napad

Atene, 27. nov. j. (AR). Vsa poročila z albanskega bojišča se strinjajo v informacijah, da Italijani zbirajo mnogoštevilne nove sveže čete na severnem bojišču, jugozapadno od Ohridskega jezera. Po nekaterih vesteh sta bili v zadnjem času prepeljani tjakaj dve novi italijanski diviziji, ojačeni z mnogimi motoriziranimi odredi Glede na te italijanske priprave je treba v kratkem pričakovati na severnem bojišču italijanske protiofenzive. Zaradi obetajočih se italijanskih protinapadov Grki tudi včeraj niso izvršili nobenih napadov na frontnem sektorju pri Koricl, marveč se še zmerom omejujejo zgolj na utrjevanje svojih novih postojank.

Na pindskem frontnem sektorju je bila vojaška aktivnost včeraj prav tako neznatna in je prišlo le do manjših spopadov ki niso bistveno izpremenili položaju. V Epiru se grške čete. ki so se izkrcale na obali, še zmerom razvijajo ter skušajo italijanske čete odrezati od zaledja. Položaj na tem frontnem odseku trenotno ni povsem pregleden.

Težišče včerajšnjih vojaških akcij na vseh frontnih odsekih je bilo prvenstveno v zraku. Grško letalstvo je bilo zelo aktivno. Grška letala so skupaj z angleškimi letali bombardirala Valono, kjer je bila povzročena precejšnja škoda. Nadalje so grška letala na severnem bojišču uspešno ovirala dovoz čet in vojnega materiala na nove italijanske pozicije severozapadno od črte Podgradec—Moskoplje. Italijansko letalstvo si je v velikem merilu prizadevalo ovirati Grke pri utrjevanju novih položajev, kakor tudi pri izpopolnjevanju zaledja Tako so skupine italijanskih bombnikov napadle skoro vse grške glavne prometne zveze v frontnem zaledju Bombe so bile vržene tudi na grška taborišča v dolini reke Kalamas, zlasti pri Peratiju Drugi italijanski bombniški odredi so včeraj bombardirali Janino, kjer so osredotočili napade zlasti na tamkajšnje veliko grško vojaško letališče, odkoder izvaja grško letalstvo napade proti italijanskim pozicijam na epirskem bojišču. Nadalje so italijanska letala včeraj bombardirala tudi Krf. Posebno uspešni so bili včeraj grški letalski napadi na Elbasan in Argirokastro

Vesti. ki so se včeraj razširile. češ. da so Italijani že izpraznili Elbasan in Argirokastro. so se izkazale za prenagljene Grški pritisk proti tema dvema mestoma je sicer občuten. vendar še ni računati s skoraišnjim zavzetjem.

Atene. 27 nov. s. (Reuter). Atenski radio je davi javil. da so v dosedanjih bojih Grki popolnoma uničili dve italijanski diviziji s 30.000 možmi v pet italijanskih divizijah s skupno 75.000 vojaki pa so povzročili desorganizacijo.

Pomorska bitka v Sredozemlju

London, 27, nov. s. (Reuter) Admiraliteta je objavila nocoj naslednji komunike:

Prispele so informacije. da se je naše vojno brodovje danes malo pred poldnem v Sredozemskem morju srečalo z italijanskim vojnim brodovjem. sestoječim iz dveh oklopnic ter velike sile križark in rušilcev. Čim so sovražne vojne ladje opazile naše vojne ladje. so spremenile smer in se pričele umikati proti svojemu oporišču. Naše edinice so sovražne vojne ladje zasledovale in so se zapletle z njimi iz velike daljave v borbo. Popolni podatki o bitki še niso na razpolago in bodo objavljeni čim preje mogoče.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 27. nov. AA. (Stefani) Poročilo glavnega stana italijanske vojske št. 173 pravi:

Na grškem bojišču normalno udejstvovanje ogledniških in patrolnih oddelkov. Naše letalstvo je izvajalo stalne napade na sovražne naprave in čete. Razen tega so bile vse sovražnikove poti predmet hudih napadov. Na neštetih krajih so bila zadeta in presekana cestna križišča pri Paratiju, Delvimakiju in Doljanu, dalje središča pri Erseki in Minini, kakor tudi mostovi na Kalamasu, Pratiju in Eiminu. Bombardirano je bilo letališče v Janini. Na otoku Krfu so bile zadete nove utrdbe, pomoli in pristanišče ter vzpetine Koracana. Vsa naša letala so se vrnila domov.

Sovražni letalci so bombardirali Valono in niso povzročili žrtev niti škode.

Pri ofenzivnem ogledniškem poletu nad Malto je bilo sestreljeno eno sovražno letalo, potem ko se je spustilo z našimi lovskimi aparati v boj. Eno naše letalo se ni nilo.

Maršal Badoglio v Albaniji

New York, 27. nov. s. (Ass. Press) Iz Rima poročajo, da je vrhovni poveljnik italijanske vojske maršal Badoglio osebno odšel na bojišče v Albanijo. Prav tako se mudi v Albaniji visoki funkcionar fašistične stranke Starace.

Grška vojna poročila

Atene. 26 nov. AA (At ag.) 31 uradno poročilo grškega vrhovnega poveljstva se glasi: Premikanje naših čet se nadaljuje z uspehom na albanskem ozemlju Sovražno letalstvo se je udejstvovalo nad bojiščem in je razen tega bombardiral kakih 10 vasi v Epiru in na Krfu v Kefaloniji.

Atene, 27. nov. br. (At. ag.) Po poročilih s fronte se je prodiranje grških čet na albanskih tleh v zadnjih 24 urah nadaljevalo v istem ritmu kakor vse zadnje dni. Grški oddelki neprestano pritiskajo za umikajočimi se italijanskimi oddelki in jim onemogočajo organizacijo nove obrambne črte. Maloštevilna italijanska ojačenja. ki pa ne prihajajo iz Italije. marveč iz severne Albanije, so bila povsod poražena. Grškim četam se neprestano predajajo večje in manjše skupine Italijanov ki so se skrivali po gozdovih in planinah a jih je sedaj glad prisilil k predaji Mnogo ujetnikov je bilo zajetih zlasti v okolici Korice (Korče).

Najnovejša poročila javljajo. da so grške čete tudi danes napredovale na vseh albanski fronti Napredovanje se izvaja po točno določenem načrtu. da bi se preprečila vsaka presenečenja. Prodiranje se izvaja z absolutno točnostjo. Na vseh odsekih fronte so se končale borbe. ki so se pričele včeraj, ko so grške čete zopet stopile v stik z neprijateljem, ugodno za Grke Položaj sovražnih čet je nemogoče točneje označiti. gotovo pa je, da so grške čete tako na severu kakor v sredini in na levem krilu prodrle globoko na albansko ozemlje razbile vse zasilne obrambne črte ter odrezale številne večje in manjše oddelke sovražnika od zaledja.

Grki zasedli Cerovo

Atene, 27 nov. br. (CBS). Grkom je davi uspelo zavzeti Cerovo. večjo vas. ki leži na desnem bregu enakoimenske reke. Grki se sedaj na drugem bregu reke naglo utrjujejo. Na južnozapadnem sektoriu postaja grški pritisk proti Argirokastru zmerom jačji in je mesto v nevarnosti, da ga Grki obkolijo.

Upor Malisorov

Atene. 27. nov s. (Reuter). Po grških informacijah se je albansko pleme Malisorov v južni Albaniji uprlo ter sedaj Malisori napadajo italijanske čete na umiku.

Še nekaj edinic na grškem ozemlju

Atene. 27. nov. s. (Reuter). Po angleških informacijah se na grškem ozemlju v Epiru še vedno drži nekaj manjših edinic italijanske vojske in sicer v bližini obale med Filiatesom in albansko mejo Z izkrcanjem oddelka iz Krete na albanski obali pa so Grki tej italijanski vojski prišli za hrbet.

Angleži o položaju

Atene. 27 nov. s. (Reuter). O položaju na grškem bojišču je danes malo novih poročil. Grška uradna poročila so zelo redkobesedna. da ne dajo sovražniku informacij.

Potrjujejo. da prodirajo grške čete od Podgradca. ki je v grških rokah dalje proti severu Na poti od Moskoplja proti zapadu so grške čete dospele do točke 50 km od Berata. Na drugi strani je Berat ogrožen tudi s centralnega dela bojišča. kjer so grške prednje straže prodrle že dalje od Frašerije.

Italijani organizirajo močan odpor proti grški vojski v gorovju južno od Argirokastra Grški uradni krogi sami zanikujejo vesti. da bi bile grške čete Argirokastro že zavzele Grki v smeri proti Argirokastru zelo previdno napredujejo.

V grških uradnih krogih zanikujejo kot netočno italijansko poročilo. da je bil uničen grški oddelek ki se je s Krfa izkrcal ob albanski obali pri Santiquaranti Grški uradni krogi nasprotno zagotavljajo da je ta oddelek točno izpolnil poverjeno mu nalogo

Grško opozorilo

Atene. 27 nov. i (Reuter). Čeprav so si grška oblastva povsem na jasnem o zelo težavnem položaju v katerega so zašle italijanske čete v Albaniji vendar ne morejo odobravati vesti. ki so se ned omno povsem dobronamerno razširile v inozemstvu namreč da so grške čete že zasedle Argirokastron in da so italijanske čete izpraznile Elbasan. Vse te vesti so netočne.

Angleški napad na Valono

Atene, 27 nov s. (Reuter). Povelistvo angleškega letalstva v Grčiji javlja v svojem nocojšnjem komunikeju:

Kljub močnemu odporu protiletalskega topništva in sovražnih lovskih letal so izvedli angleški bombniki včeraj napad na Valono Ena bomba je direktno zadela neko veliko ladjo v luki ki se je najbrž potopila Povzročena je bila tudi škoda na pomolih in dokih ter na zgradbah v bližini hangarjev na letališču En italijanski monoplan ki se je skušal zapletsi v borbo z angleškimi letali. je bil sestreljen

Angleški bombniki so nadalje napadli sovražne kolone na pohodu pri Tepeleni. Letala so se spustila nizko nad sovražne oddelke in so jim povzročile velike izgube. Prav tako je bilo napadeno letališče v Tepeleni Neko sovražno letalo na letališču je bilo uničeno od bombe. ki ga je direktno zadela

V letalski bitki med italijanskimi lovci in angleškimi letali sta dve italijanski letali v zraku trčili in se razbili.

London, 27. nov. s. (Reuter). Odgovarjajoč na neko vprašanje. je sporočil danes podtajnik za letalstvo Balfour v spodnji zbornici. da je bilo od 19 novembra dalje. ko so Angleži nad grško fronto sestrelili 8 italijanskih lovskih letal nad Grčijo in Albanijo primeroma malo letalskih bojev med angleškimi in italijanskimi letali. Doslej pa je znano da so Angleži sami nad grškim bojiščem sestrelili skupno 20 italijanskih letal.

★

Vojna v Afriki

Rim, 27. nov. AA (Stefani). V Severni Afriki so sovražni letalci metali bombe na Tripolis Bila sta dva mrtva. bombe pa so naredile neznatno škodo okoli pristanišča. Ostala sovražna letala so izvedla napad na redut Madaleno, Garn. Ul. Grein in na naše obalne postojanke. Eno sovražno letalo je bilo zadeto s kroglo protiletalske artilerije in je padlo v plamenih na tla en član posadke pa je skočil s pomočjo padala in je bil ujet.

Po zanesljivih obvestilih je bilo pri bombardiranju aleksandrijskega pristanišča. ki so ga naše eskadrilje izvedle 19 novembra, z bombami težkega kalibra hudo poškodovanih šest vojnih ladij. dalje delavnica prekopne družbe. katere se je posluževalo sovražno ladjevje, kakor tudi letalska oporišča Helvan in Abušir, na katerem so bila zažgana in uničena štiri letala

V Vzhodni Afriki so naši letalci bombardirali sovražne artilerijske postojanke zahodno od Galabata. Sovražna letala so metala bombe na Asab, Massauo in Daigilo, žrtev pa ni bilo.

Po včerajšnjem uradnem poročilu je bilo o priliki napada na otok Leros sestreljenih pet sovražnih letal. Tem izgubam pa je treba dodati še šesto letalo. ki ga je zbila na tla protiletalska artilerija z vojnih ladij.

Sovražna letala, ki so priletela čez Švico, so metala tudi zažigalne bombe na Turin ter poškodovala nekaj poslopij sredi mesta in na periferiji. V neki tovarni stekla je nastal požar, ki pa je bil takoj pogašen. Mnogo bomb je padlo na odprto polje. Tam so porušile dve kmetiji. Ubit je bil tudi en vojak na straži. Dve osebi sta bili ranjeni od drobcev bomb.

Borba za Bolgarijo

Soboljev drugič sprejet od kralja Borisa v avdienci

Sofija, 27. nov. s. (Stefani.) Prihod generalnega tajnika sovjetskega zunanjega ministrstva Soboljeva v Sofijo je vzbudil veliko zanimanje v bolgarskih političnih krogih. Soboljev je prispel v Sofijo incognito s posebnim letalom. V ponedeljek zvečer je bil nato sprejet v avdienco pri kralju Borisu. skupno s sovjetskim poslanikom. Avdienca je bila izredno dolga. V političnih krogih smatrajo, da gre v primeru obiska Soboljeva v Sofiji za dopolnilno politično akcijo k obisku kralja Borisa pri kancelarju Hitlerju. Domnevajo, da je prispel Soboljev v Bolgarijo v posebni misiji, ki mu je bila poverjena od predsednika sveta komisarjev Molotova. V bolgarskih krogih smatrajo obenem, da je obisk Soboljeva nov dokaz za velike simpatije in zanimanje. s katerimi spremlja Rusija usodo Bolgarije.

Sofija, 27. nov. s. (CBS.) Generalni tajnik sovjetskega zunanjega ministrstva Soboljev je bil včeraj ponovno sprejet od kralja Borisa v avdienci. Smatrajo, da je kralj Boris pri tej priliki Soboljevu raztolmačil stališče bolgarske vlade do sedanjega mednarodnega položaja.

Moskva, 27. nov. s. Uradna sovjetska agencija Tass prinaša o obisku generalnega tajnika sovjetskega zunanjega ministrstva Soboljeva v Sofiji naslednji komunike: Generalni tajnik komisarijata za zunanje zadeve Soboljev je prispel v Sofijo in je v ponedeljek v spremstvu sovjetskega poslanika pri bolgarski vladi Lavrentjeva posetil bolgarskega ministrskega predsednika Filova. Zvečer je bil Soboljev sprejet pri kralju Borisu.

Poslanik Draganov bodoči mož?

Sofija, 27 nov. s. (Columbia BS). Obisk bolgarskega poslanika pri nemški vladi Draganova vzbuja veliko zanimanje. V poučenih krogih zatrjujejo, da bi v primeru, če se Bolgarija odloči za tesnejšo naslonitev na os Rim-Berlin, postal Draganov najbrž predsednik bolgarske vlade.

Debata v sobranju

Sofija, 27. nov. p. V sobranju se je danes nadaljevala debata o prestolni besedi. Pred prehodom na dnevni red je bilo sprejetih več zakonskih načrtov. Med drugim je sobranje odobrilo zakon. ki daje nemški Lufthansi pravico. da vrši letalski promet na progi Sofija — Bukarešta Debata o prestolni besedi bo trajala po vsej priliki še ves ta teden ter bosta ob zaključku debate šele v začetku prihodnjega tedna govorila predsednik vlade Filov in zunanji minister Popov.

Sofija, 27. novembra. AA. Minister Božilov je včeraj sobranju predložil zakonski osnutek, s katerim se ministrstvu vojske dovoljujejo izredni krediti v znesku 1300 milijonov levov za potrebe narodne obrambe. V obrazložitvi zakonskega osnutka stoji med drugim: Z ozirom na sedanji mednarodni položaj in da bi se mogla zagotoviti narodna obramba, je nujno potrebno storiti vse za izpopolnitev vojske.

Odmev Butlerjeve izjave o Bolgariji

Sofija, 27. nov. AA. (Stefani). V zvezi z izjavo angleškega državnega podtajnika za zunanje zadeve Butlerja. v kateri je med drugim dejal. da bo Anglija spoštovala neodvisnost in nedotakljivost Bolgarije po končani vojni pod pogojem če Bolgarija ne bi niti pasivno podpirala držav osi in če ne bi napad a zaveznic Velike Britanije — poudarjajo bolgarski politični krogi. da bi podobna izjava mogla biti samo nadaljevanje britanskih spletk, naperjenih proti Italiji in Nemčiji. Bolgarski politični krogi razen tega tudi poudarjajo. da je bilo stališče Bolgarije do vojskujočih se držav že davno določeno in da bi bilo težko misliti. da je to stališče utrpelo kakršnokoli spremembo v zvezi z britanskim jamstvom. čigar vrednost je znana dobro celo na Balkanskem polotoku.

Sofija, 27. nov. s. (Ass. Press). Včerajšnja izjava podtajnika angleškega zunanjega ministrstva Butlerja v spodnji zbornici. da bo Anglija spoštovala integriteto in neodvisnost Bolgarije pri vsaki mirovni konferenci. je bila v bolgarskih političnih krogih v Sofiji sprejeta z zadovoljstvom. Poučeni krogi poudarjajo. da je Butler s to izjavo razpršil govorice. ki so se širile v Sofiji. češ. da bo Anglija v primeru svoje zmage razdelila Bolgarijo med njene sosede.

Vojaški ukrepi v Turčiji

Curih, 27. nov. Listi objavljajo v svojih poročilih iz Carigrada da se v Turčiji izdajajo vedno novi obrambni ukrepi. Sedaj so pričeli vežbati tudi civilno prebivalstvo v pasivni obrambi pred eventualnimi letalskimi napadi. Otomanska banka se je pripravila na preselitev v Ankaro. Izdana je bila tudi vrsta novih vojaških ukrepov. V najkrajšem času pričakujejo izpremembo trgovinskega ministrstva v ministrstvo za prehrano. V Trakiji se še zmerom koncentrirajo veliki oddelki vojske.

Razpust komunističnih organizacij v Švici

Bern, 27. nov j. (SDA). Švicarski zvezni svet je izdal dekret s takojšnjo veljavnostjo s katerim se razpuščajo vse komunistične in z njimi vzporedno delujoče organizacije na vsem ozemlju Švice.

KRVAVI OBRAČUN V BUKAREŠTI

Vsi sokrivci umora bivšega vodje Železne garde, Kornelija Codreana, umorjeni, med njimi dva bivša rumunska ministra — Možnost razkola v legionarskih vrstah

Bukarešta, 27. nov. p. Rumunska prestolnica in vsa rumunska javnost je danes pod vtisom krvavega dogodka, ki se je v pretekli noči odigral v vojaškem zaporu Žilavi, kjer so tako zvani rumunski legionarji, pristaši bivše Železne garde, na obletnico smrti svojega voditelja Kornelija Codreana ubili 84 političnih jetnikov.

Včeraj se je na poziv voditelja legionarjev in notranjega ministra Sime Horia pričel tako zvani Codreanov teden, ki naj bi bil posvečen spominu ustanovitelja legionarskega pokreta. Vse dni tega tedna bodo molitve v vseh cerkvah. Danes so nameravali izkopati trupla Kornelija Codreana in 13 legionarjev, ki so bili ubiti skupno z njim ter jih položiti na mrtvaški oder v takozvani legionarski cerkvi v Bukarešti. Ob mrtvaškem odru bi morali imeti legionarji častno stražo. Za 30. november je določen svečan pogreb Codreana. Na pogreb bi morale priti vse organizacije legionarjev z zastavami, ki naj bi se na Codreanovem grabu na novo posvetile, legionarji pa prisegli zvestobo novemu rumunskemu režimu.

Truplo Codreana in njegovih 13 tovarišev je bilo pokopano na dvorišču vojaškega zapora v Žilavi ter pokrito z debelo cementno ploščo. Že včeraj so izvršili vse priprave, da bi danes s primerno slovesnostjo dvignili cementno ploščo ter trupla izkopali in prepeljali v legionarsko cerkev. Številni legionarji so že snoči prispeli v Žilavo, vendar pa ni nihče sumil, kaj nameravajo. Sredi noči pa so legionarji izvršili svojo nakano. Okrog 1.30 so vdrli v vojaški zapor ter ustrelili vseh 64 tam zaprtih političnih jetnikov. Med njimi so bivši ministrski predsednik in vojni minister general Argenasu, ki je bil obtožen, da je dal po atentatu na ministrskega predsednika Calinesca pobiti nad tisoč, po večini nedolžnih legionarjev. Dalje je med ustreljenimi bivši minister za javno varnost in šef bukareške policije general Marinescu, ki je sodeloval z generalom Argenasom pri umoru Codreana, dalje šef tajne policije Moruzov, ki je za bivšega kralja Karola organiziral posebno špijonsko in poročevalsko službo, žandarmerijski general Bengliu ter dva žandarmerijska majorja, ki so izdali povelje za umor Codreana in 13 njegovih tovarišev. Med ustreljenimi je nadalje 14 žandarmerijskih narednikov, ki so izvršili ukaz o umoru Codreana ter cela vrsta drugih osebnosti bivšega režima, ki so posredno ali neposredno sodelovali pri umoru legionarjev.

Ni še znano, kdo je vodil to akcijo. Davi so legionarji aretirali še celo vrsto drugih osebnosti bivšega režima. Legionarska policija se je pojavila na njihovih domovih ter jih odvedla na policijo. Med aretiranimi so tudi zadnji predsednik vlade bivšega režima Gigurtu, bivši ministrski predsednik Argetoianu, general Ilasijevici, zadnji šef vojaške hiše bivšega kralja Karola. Vzrok njihove aretacije doslej ni znan.

Dogodek, ki je izzval veliko razburjenje v vsej javnosti, je tudi v vladnih krogih napravil zelo mučen vtis. Vlada je imela ves dan posvetovanja ter je izdala celo vrsto varnostnih ukrepov, da prepreči podobne zločine. Vse kaže, da bo ta dogodek izzval na eni strani razkol v legionarskih vrstah, ker zmernejše krilo ne odobrava tako početje radikalnega krila, na drugi strani pa ni izključeno, da pride do razkola tudi med legionarskim pokretom in vlado, ki bo morala napeti vse sile, da ohrani red in mir v državi.

General Antonescu je imel danes tudi posvet z nemškimi generali, ki so v Bukarešti ter ni izključeno, da bo za čuvanje reda in mira pritegnjena tudi nemška vojska.

„Codreanova oporoka izpolnjena"

Bukarešta, 27. nov. AA (DNB). Glasilo legionarskega gibanja »Cuventul« piše, da je z obiskom generala Antonesca v Rimu in Berlinu izpolnjena politična oporoka ustanovitelja legionarskega gibanja. Na gospodarskem polju omogoča priključitev Rumunije k nemškemu gospodarskemu prostoru, da si država lahko nabavlja proizvode nemškega uma zaradi izpopolnitve in pospeševanja svojega kmetijstva, industrije, prometa, predvsem pa vojske. Dolgoročno posojilo bo omogočilo hitro organizacijo Rumunije. Mnogo pomembnejši pa so izgledi še za bodočnost. Iz osebnega stika med voditeljem rajha in poglavarjem Rumunije jasno izhaja, da se politika Nemčije v jugovzhodni Evropi predvsem naslanja na Rumunijo.

Vlada napoveduje stroge ukrepe

Bukarešta, 27. nov. br. (Rador) V zvezi s pokoljem v vojaškem zaporu je vlada danes izdala proglas, v katerem napoveduje najstrožje kazni za vse, ki bi kakorkoli kršili obstoječe zakone. Proglas izrecno naglaša, da bodo pozvani na odgovor vsi oni legionarji, ki bi kakorkoli kršili disciplino in se oddaljili od smernic, ki jih je in še bo zdal vodja države general Antonescu. V ta namen bodo izdani tudi posebni zakonski ukrepi, ki bodo zajamčili svobodo vsakega posameznika in nedotakljivost imetja, življenja ter reda in miru v državi.

Antonescovo poročilo o obisku v Berlinu

Bukarešta, 27. nov. br. (Stefani) General Antonescu je danes dopoldne na seji rumunske vlade podrobno poročal o svojem obisku v Berlinu. Razpravljali so tudi o gospodarski politiki Rumunije in ugotovili, da se zunanje trgovinska bilanca države ugodno razvija.

Italijanski dar za žrtve potresa

Bukarešta, 27. nov. AA. (DNB). Italijanski poslanik v Bukarešti je izročil predsedniku vlade tri položnice, glaseče se vsaka na 100.000 lejev. Denar so podarile italijanske tvrdke Romuniji za tiste, ki jih je prizadel potres.

Kneginja Olga pri mladini

Obisk v najstarejši ženski gimnaziji v državi

Beograd, 27. nov. AA. Dopoldne ob 11.30 je Nj. Vis. kneginja Olga obiskala prvo žensko realno gimnazijo v Beogradu. V njenem spremstvu so bili dvorna dama Olga Lozanićeva, pomočnik maršala dvora dr. Ivan Babić Djalski in poročnik bojnega broda ordonančni oficir Evgen Šoštarič. Pri vhodu v gimnazijo so kneginjo Olgo sprejeli in pozdravili pomočnik prosvetnega ministra Boško Bogdanović, načelnik oddelka za srednje šole g. Leskovšek in ravnateljica šole ga. Darinka Janošević. Janoševičeva je pozdravila kneginjo Olgo s priložnostnim govorom, v katerem je med drugim dejala:

To je najstarejša državna ženska realna gimnazija v državi. Prizadevamo si, da bi bila prva ne samo po starosti, temveč v vsakem oziru. Njen cilj je dati dekletom splošno in narodno vzgojo ter jih pripraviti za višje študije. Prav tako posvečamo pozornost oblikovanju značajev in negujemo načelo medsebojne pomoči. Cilj je tudi nuditi otrokom zdravstveno zaščito.«

Neka učenka 2. razreda je nato poklonila kneginji Olgi lep šopek cvetja in izrazila veselje svojih tovarišic, da imajo čast videti v svoji sredi tako visokega gosta.

S svojim spremstvom si je Nj. Vis. kneginja Olga ogledala vse učilnice ter se zanimala za pouk. V njeni navzočnosti so profesorice izpraševale učenke, te pa so odgovarjale. Tako je imela kneginja priliko, da se je lahko sama prepričala o delu, na tej gimnaziji, ki je po svoji ureditvi ena najlepših v državi.

Ob 12.45 je kneginja zapustila gimnazijsko poslopje in pri odhodu izrazila zadovoljstvo nad ureditvijo in delom na tej šoli. Ob slovesu so ji dijakinje priredile navdušene ovacije.

Nemško posredovanje na Daljnem vzhodu

za sklenitev miru med Japonsko in Čangkajškovo vlado — Ameriška protiakcija

Sanghaj, 27. nov. j (United Press) Po vesteh iz dobro poučenih japonskih krogov je treba računati s tem, da bo nemški poslanik v Tokiu Stahner dobil nalog, da naj posreduje med Japonsko in Čangkajškovo vlado v Čungkingu. V omenjenih japonskih krogih naglašajo, da se Nemčija že dalj časa prizadeva prepričati vlado v Čungkingu, da Anglija in Amerika nikakor ne razpolagata z zadostnimi sredstvi, da bi mogli rešiti Čungking pred neizbežnim polomom, ki mora priti prej ali slej. Nemška vlada smatra, da je zaradi tega za generala Čangkajška najprimerno boljše, ako sprejme japonske ponudbe za sklenitev častnega miru in sodelovanja z Japonsko, kakor pa, da prepusti Kitajsko težki usodi, ki je neizbežna, ako se bo sedanje nespravljivo stališče Čungkinga še kaj časa umetno vzdrževalo.

V zvezi z vestmi o nemškem posredovanju za sklenitev miru med Japonsko in Čungkingom poročajo iz Washingtona, da je bilo ameriško zunanje ministrstvo z merodajne strani nujno pozvano, naj takoj dovoli vladi v Čungkingu posojilo v višini 200 milijonov dolarjev, ki jih Kitajska potrebuje za izpopolnitev svoje armade. Dovolitev tega kredita smatrajo v ameriških krogih kot najučinkovitejše sredstvo, s katerim naj bi se paralizirali nemški poskusi za mirno poravnavo med Japonsko in Čangkajškom.

Strah pred lakoto v Franciji

Nove znatne omejitve v potrošnji živil — Kruh bo v bodoče eno najdragocenejših živil

London, 27. nov. j. (AFI) Po informacijah iz Francije, kakor tudi po poročilih francoskega radia, vlada v Franciji zmerom večji strah pred grozečo lakoto, ki se ji skoro ne bo mogoče izogniti. Prebivalstvo v nezasedenem delu Francije stalno narašča in se je v teh provincah razen sto tisočev beguncev, ki so tu ostali še izza vojne, nabralo zdaj še novih deset tisočev izgnancev iz Lorene, ki so izgledе na redno prehrano prebivalstva še naknadno zmanjšali. V francoskih gospodarskih krogih naglašajo, da so v nezasedenem delu Francije mnogi departementi, ki so bili že v normalnih časih glede prehrane hudo pasivni in navezani na dovoz živeža iz pokrajin, ki so zdaj pod nemško okupacijo. Oskrba z živežem je torej popolnoma onemogočena ne samo z dovozi iz francoskih pokrajin, ampak prav tako tudi iz inozemstva.

Ne glede na blokado, ki onemogoča dovoz iz prekomorskih dežel, pa je tudi železniški promet v svobodni Franciji tako preobremenjen, da železnice ne morejo biti v polni meri kos dovolj nagli razdelitvi tudi tistih množin življenjskih potrebščin, ki so še na razpolago.

Kakor je bilo včeraj razglašeno preko francoskih radijskih postaj, bodo v kratkem uvedene nove znatne omejitve v potrošnji živil. Med drugim bodo racionirani tudi obroki kruha, katerega prodaja je bila doslej neomejena. Kakor naglaša francoski radio, bo treba v bodoče kruh v Franciji smatrati kot eno najdragocenejših živil.

Francoski predlogi za sklenitev miru

Kaj je Francija pripravljena odstopiti Nemčiji in Italiji in kakšne protiusluge je nudila

London, 27. nov. j. (AFI) Šele zdaj so prodrle v javnost nekatere podrobnosti o osnovah, na podlagi katerih je hotela Francija o priliki zadnjega Lavalovega obiska v Parizu z Nemčijo nadaljevati pogajanja za dokončno ureditev medsebojnih odnošajev. Laval je prinesel s seboj predloge francoske vlade, na podlagi katerih bi bila Francija pripravljena razpravljati o sklenitvi miru. Ti predlogi so v glavnem vsebovali naslednje točke:

1. Francija je pripravljena odstopiti Nemčiji edinole Alzacijo in Loreno in priznati mejne korekture v severni Franciji, v kolikor bi bile potrebne zaradi jezikovnih otokov v obmejnem pasu, v prvi vrsti proti Flandriji.

2. Francija zahteva izpustitev francoskih ujetnikov v Nemčiji in sicer po 100.000 na mesec.

3. Italiji je Francija pripravljena odstopiti edinole Džibuti. Za protiusluge, ako pristane Nemčija na te francoske predloge, pa se Francija zavezuje:

a) Tesno sodelovati z Nemčijo na vseh gospodarskih področjih. Nemčiji bi bila dovoljena široka soudeležba v vseh bančnih, industrijskih in trgovskih poslih.

b) Francija svoje mornarice sicer ne bi dala na razpolago Nemčiji, toda vse nemško brodovje bi imelo na razpolago vse luke v Franciji in francoskem imperiju za obnovo oskrbe in goriva.

Nemčija na te predloge in jamstva Francije, ki jih je prinesel s seboj Laval, tedaj ni pristala in tako so se nadaljnja pogajanja ustavila.

Slabo vreme nad Anglijo

Nemško letalstvo se je omejevalo včeraj v prvi vrsti na izvidniške polete nad angleškimi otoki

Berlin, 27. novembra. AA. (DNB) Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Zaradi nenavadno neugodnih vremenskih razmer je bilo udejstvovanje nemškega letalstva omejeno v noči od 25. na 26. november in 26. novembra na ogledniške polete. Nočni napadi so povzročili več požarov v Avonpouthu. Pri napadih na konvoje je bila potopljena ena ladja iz spremstva, v vodah Falmoutha sta bili hudo poškodovani dve trgovski srednje veliki ladji, pri Avonmouthu pa je bila težko zadeta manjša trgovska ladja. Miniranje britanskih pristanišč se je nadaljevalo tudi včeraj.

Daljnostrelne baterije vojnega brodovja so z uspehom obsipavale z ognjem zbrane ladje v pristanišču Dover. Britanska letala so vrgla nekaj bomb na nemško ozemlje. Poškodovanih je bilo nekaj stanovanjskih hiš ter ubitih in ranjenih več ljudi. Angleški letalci so izvedli neuspele napade na nemške ogledniške ladje. Eni naših ladij se je na Severnem morju posrečilo sestreliti ena sovražno letalo, nemška protiletalska artilerija pa je sestrelila še drug aparat. Dve naši letali sta izgubljeni.

Včeraj podnevi in zvečer so nemška bojna letala izvedla nove napade na britanske konvoje. Pred izlivom reke Temze je bila zadeta neka britanska pomožna ladja, ki se je vžgala. Dve drugi bombi sta padli v neposredno bližino te ladje. V zapadnem delu vhoda v Rokavski preliv je bila težko zadeta neka pomožna križarka, ki je spremljala konvoj. Ladja se je kmalu potopila.

Berlin, 27. novembra. AA. (DNB) V noči med torkom in sredo je več angleških letal poskušalo napasti nemško prestolnico. Močnemu delovanju protiletalskega topništva se je zahvaliti, da se niti enemu angleškemu letalu ni posrečilo prebiti se skozi obrambno mejo prestolnice. Še predno so prišli do prestolnice, so se angleški letalci morali vrniti, zmetali pa so zažigalne bombe na nekatere dele v predmestjih Berlina. Poškodovanih je bilo nekaj hiš.

Danes so bile službeno demantirane angleške vesti, po katerih naj bi bili angleški bombniki pri napadih na Berlin poškodovali dve večji tovarni, pri napadih na Hamburg dve rušilca in ladjedelnico, v Porurju pa v zadnjih dneh tako razdejali železniške proge, da bi se bil zmanjšal izvoz premoga iz te pokrajine za 70 odstotkov. Nasprotno se premog izvaža prav tako, kakor pred angleškimi napadi. Angleške bombe so povzročile na železniških progah le neznatno škodo, ki jo je bilo mogoče vselej v nekaj urah popraviti.

11 nemških letal včeraj sestreljenih

London, 27. nov. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem nocojšnjem komunikeju, da je bilo danes nad Anglijo sestreljenih 11 sovražnih letal. Dve angleški lovski letali sta bili danes izgubljeni, toda oba pilota sta rešena.

Vsa sovražna letala so bila sestreljena v letalskih bitkah nad Kentom. Sovražna letala so vrgla na Kent tudi nekaj bomb, ne da bi povzročila večjo škodo.

Podvigi angleških bombnikov

London, 27. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja:

Glavna sila angleških bomnikov je preteklo noč napadla tovarne orožja in druge industrijske objekte v Kölnu. Druge skupine angleških letal so bombardirale železniške naprave v Berlinu, vojaški arzenal v Turinu ter ladje v pristaniščih v Rotterdamu, Vlissingenu, Anversu, Calaisu in Boulogneu.

Letala obalnega poveljstva so napadla oporišča podmornic v Lorientu in pristanišče v Brestu. Nadalje so napadla letala več sovražnih letališč in ladje ob holandski obali.

Pet angleških letal pogrešajo z vseh teh poletov.

Podnevi so letala obalnega poveljstva včeraj napadla neko vojaško tovorno ladjo ob Friziških otokih ter jo potopila.

London, 27. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo objavlja nekaj podrobnosti o napadu angleških bombnikov na Turin v pretekli noči. Glavni napad je veljal vojaškemu arzenalu. Povzročeni so bili veliki požari. Prva letala so prispela na cilj malo pred 23. Vrgla so mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Ko je dospela nad Turin naslednja skupina, je v arzenalu med drugim gorela neka 200 m dolga in 50 m široka zgradba. V središču zgradbe so nastale velike eksplozije. Angleška letala so napad na arzenal ponovila v več zaporednih skupinah. Ko so se letali vračala preko Alp, so še nad Alpami videla eksplozije in požare v Turinu.

Neznana vojna ladja v Indijskem oceanu

Canberra, 27. nov. s. (Reuter.) Avstralski minister za plovbo Hughes je sporočil danes, je pred 5 dnevi neka neznana sovražna vojna ladja v Indijskem oceanu potopila angleški trgovinski parnik »Port Brisbane«. Neka avstralska vojna ladja je rešila 27 članov posadke potopljenega parnika in jih je pripeljal av neko avstralsko luko.

Francoski protest v Londonu

London, 27. nov. s. (Ass. Pr.) Angleška vlada je sedaj prejela od francoske vlade v Vichyju protestno noto zaradi bombardiranja Marseillea po angleških letalih. Francoska vlada je protest poslala preko angleškega veleposlanika v Madridu Hoarea.

*

Dekanozov odpotoval v Berlin

Moskva, 27. nov. AA. (Tass). Pomočnik komisarja za zunanje zadeve in novi sovjetski veleposlanik v Berlinu Dekanozov je odpotoval snoči v Berlin. Na železniško postajo so ga spremili in pozdravili podpredsednik sveta ljudskih komisarjev Višinski, višji uradniki komisarjata za zunanje zadeve, člani nemškega veleposlaništva z veleposlanikom Schulenburgom na čelu, iranski veleposlanik Said, turški veleposlanik Hajdar Aktaj, grški poslanik Diaman Topulos, jugoslovenski poslanik Gavrilović, rumunski poslanik Gafencu, odpravnik poslov afganistanskega poslaništva Kaum in zastopniki sovjetskega in tujega tiska.

Rusi še niso odgovorili na angleške predloge

London, 27. nov. s. (Ass. Pr.) V spodnji zbornici je danes odgovarjal podtajnik za zunanje zadeve Butler na več vprašanj. Med drugim je sporočil, da je angleški veleposlanik v Moskvi poslal sedaj angleški vladi poročilo o nemško-ruskih razgovorih, ki so se vršili o priliki obiska predsednika sveta komisarjev Molotova v Berlinu, vlada pa o teh razgovorih še vedno nima uradnega poročila. Prav tako ruska vlada še ni odgovorila na znane predloge, ki jih ji je pred mesecem stavila angleška vlada.

Butler je tudi sporočil, da je angleška vlada napravila pri španski vladi korake zaradi italijanskih podmornic, ki se nahajajo v popravilu v Tangerju. Butler je dejal, da je Tanger sedaj priključen Španiji in da je zato španska vlada odgovorna za položaj v tangerskem pristanišču. Španska vlada se bo držala glede teh podmornic mednarodnih predpisov, ki določajo, da se bodo morale odstraniti iz luke, čim bodo popravljene in sposobne za plovbo.

Amerika in Rusija

Washington, 27. nov. s. (Ass. Press.) Napovedujejo, da bodo rusko-ameriška diplomatska pogajanja o raznih vprašanjih, ki zanimajo obe državi, zlasti pa o vprašanjih medsebojnega trgovinskega prometa, obnovljena še ta teden. Prihodnje dni bo sovjetski veleposlanik Umanski najbrže v to svrho zopet posetil podtajnika za zunanje zadeve Sumner Wellesa. Umanski in Welles se nista sestala več, že odkar je predsednik sovjetskega sveta komisarjev Molotov posetil Berlin.

Roosevelovi posveti

s predstavniki ameriškega vojaškega vodstva in vojne industrije

Washington, 27. nov. j. (AR.) Predsednik Roosevelt je včeraj sklical posebno konferenco, ki so ji prisostvovali tudi vojni minister Stimson, mornariški minister Knox, pravosodni minister in član obrambnega odbora Hillman. Kratko pred sklicanjem te konference je imel predsednik Roosevelt daljši sestanek z velikimi ameriškim industrijcem Baruchom, ki je predsednik v posebnem odboru ameriške vojne industrije, konstituiranem ob vstopu Zedinjenih držav v svetovno vojno. Tem Rooseveltovim razgovorom s predstavniki ameriškega vojaškega vodstva in vojne industrije pripisujejo v ameriških političnih krogih izreden pomen.

Predsednik zunanjepolitičnega odbora v ameriškem senatu George je imel včeraj eno uro trajajoč razgovor z zunanjim ministrom Hullom. Po razgovoru je George izjavil predstavnikom tiska, da se razgovor ni tikal vprašanja ameriške finančne podpore Veliki Britaniji. Naglasil pa je, da bo v svojem novem svojstvu kot predsednik senatnega odbora zunanjepolitičnega odbora zmerom kar najtesneje sodeloval z zunanjim ministrom v vseh razpravah, tičočih se tega važnega vprašanja.

New York, 27. nov. j. (AR.) Kakor poročajo iz Londona, je angleški finančni minister včeraj v parlamentu demantiral neke informacije, češ, da je Amerika zahtevala kot osnovni pogoj za vsako finančno pomoč Veliki Britaniji povrnitev Anglije k zlati podlagi za angleško valuto.

Dosedanje ameriške dobave Veliki Britaniji

London, 27. nov. s. (Reuter) Purwis, predsednik angleške komisije za nakup vojnega materiala v Zedinjenih državah, ki se je pravkar vrnil v London, je danes sprejel novinarje in jim dal naslednje podatke v delovanju komisije:

Komisija je v Zedinjenih državah že prejela blaga oziroma podpisala pogodbe za skupno 500 milijonov funtov vrednosti. Večino dosedanjih dobav in naročil tvorijo letala. Prihodnje leto bodo ameriške dobave še znatno povečane. Že doslej so zelo zadovoljive, če se vpošteva, da morajo obenem Zedinjene države graditi še tudi mnoga nova industrijska podjetja, da zadovolje angleška naročila. Angleži ne samo plačujejo naročila v Zedinjenih državah v gotovini, temveč celo v naprej. Cene, ki jih mora plačevati Anglija v Zedinjenih državah za vojni material, so sedaj primeroma manjše nego v svetovni vojni.

Smrt znanega zagrebškega kanonika

Zagreb, 27. nov. o. Davi je v Zagrebu umrl kanonik stolnega kapitlja msgr. Stjepan Korenić. Bil je dolgo bolan. Dosegel je starost 74 let. Mnogo je deloval v hrvatskem kulturnem in političnem življenju. Pred vojno je pripadal hrvatsko-srbski koaliciji, od prevrata dalje je bil med prvaki SDS.

Frankovska izzivanja na hrvatski univerzi

Zagreb, 27. nov. o. O nemirih, do katerih je prišlo davi na tukajšnjem vseučilišču je objavila policijska uprava naslednji komunike: Danes, 27. novembra t. l. se je skupina studentov, tako zvanih frankovcev, ob 8.15 zbrala v avli vseučilišča. Zaprli so glavna vrata, da bi preprečili studentom, ki so pristaši HSS, dostop na vseučilišče. Nekaj studentom pa je vendarle uspelo skozi stranska vrata priti v zgradbo. Skupina studentov, tako zvanih frankovcev, jih je skušala spet izriniti iz nje. Pri tem so se poslužili tudi strelnega orožja. Ugotovilo se je, da je iz skupine tako zvanih frankovcev Dragotin Nevistić, student prava, oddal strel iz revolverja in ranil Mladena Smoljana.

Da bi se preprečili težji incidenti je intervenirala policija, ki je izgrednike aretirala in uvedla proti njim redno zakonito postopanje. Z intervencijo policije sta se obnovila red in mir.

Novinarski koncert

bo na praznik zedinjenja, 1. decembra ob 20. v veliki unionski dvorani. Nastopila bo celotna

Ljubljanska filharmonija

pod vodstvom dirigenta Šijanca in s sodelovanjem rektorja Trosta. Na sporedu so Čajkovski, Dvořak, Arnič in Škerjanc. Vstopnice pri blagajni kina Union od 11. do 12. in od 15. do 21. ure. — Cene od 40 din navzdol.

Maksimalne cene za olje na Hrvatskem

Zagreb, 27. nov. o. Ban dr. Šubašić je izdal odredbo, s katero so bile določene naslednje maksimalne cene za jedilno olje na področju Hrvatske: običajno nerafinirano jedilno olje po 25.20 za kg, rafinirano olje II s 3% kisline po 30.45, rafinirano olje I z največ 1% kisline po 33.60 za kg. Te cene veljajo franco oljarna ali skladišče pridelovalca in je vanje vračunano 5% davka na poslovni promet.

Vremenska napoved

Zemunska: Toplejše vreme. Delno oblačno, v dolinah in kotlinah megla. Ponoči ponekod manjši mraz.

Kadar Sava prebije nasip

Obisk pri muslimanki, ki se noče umakniti iz poplavlje nega kraja

Zaradi dotoka bosanskih rek se Sava še vedno močno razliva Zlasti pri Črni Bari drvi skozi velikansko razpoko nasipa, ki je prebivalstvo tudi s pomočjo vojske doslej še ni moglo zamašiti Iz zaledja Mačve so poslali na pomoč več ko 200.000 vreč peska, da bi zamašili veliko vrzel. Voda dere skozi razrušeni nasip z velikim šumom ter se razliva po plodni Mačvi proti naseljem Radenkovićem. Lušci in Bogatcu. Pri Radenkovićih je naval vode že trikrat predrl nasip, vendar se je kinetom posrečilo pravočasno zamašiti vrzeli Sava vse od Jasenovca dalje do vasi Rače le neznatno upada. Pretekli torek je padla samo za en centimeter in je še vedno 724 cm nad normalo Ko bo veliki predor pri Orašju in Crni Bari zamašen, bo Sava morda tem močneje pritisnila na Slavonsko stran, kjer je voda samo kakih 10 cm nižja od nasipa. Če bo na slavonski strani Sava kjerkoli predrla nasip, bodo poplavljena velika plodna območja.

V Mitrovico se je pripeljal minister javnih del inž. Danilo Vulović, da pregleda poplavljene kraje. Iz poplavljenega področja v povodnji Bosne in Save, zlasti pa iz okolice Orašja prihajajo mnoge žalostne vest o trpljenju prebivalstva. Mrličev ne morejo pokopati. F. M. Fuis, ki je za zagrebške »Novosti« obiskal poplavljene kraje, opisuje med drugim tale svoj doživljej:

Poleg samotnega gaja štrle iz vode strehe nizkih hišic, okna so že pod gladino. Na krošnjah bližnjega drevja opazim purane docela premražene in premočene in bodo tam gori najbrž poginili brez hrane.

— To je hiša Šahbega Čeaića, me opozori veslač. Tu se ustaviva. Poplavljeno dvorišče nudi porazno sliko. Voda je vse premetala in porušila. Jata rac gaga preplašena ob debelem tramu, ki se je ustavil pred stebli sliv. Za hišico je velik kokošnjak združen z majhnim senikom.

— Hej, ali je živa duša pri hiši? — vzklikneva z veslačem ko se drživa za strešno opeko.

Nihče se ne oglasi.

—Halo! Ali si še živa, Šahbegovica? — ponovi Pašaga Redjepović, moj tovariš in stalni spremljevalec na tej poti.

Molčiva in prisluhneva. Naenkrat se tam s senika začuje jok

— Tamkaj na parni je! — razburjeno pravi veslač.

Počasi vlečeva čoln ob strehi in skozi močno strujo srečno prispeva do senika.

— Kdo je s teboj? se začuje ženski glas s senika.

— Neki efendija iz Sarajeva.

Veslač mi obenem šepne: »Reci, da si musliman. Drugače bo pobegnila pred nama.«

— Ali je musliman? — se začuje plašni glas žene s senika.

— Musliman, musliman, Šahbegovica!

— Pa nosi klobuk?! Kje mu je fes?

— Ne vprašaj, sirota! — jo prekine Pašaga. — Rajši zlezi v čoln, da te odpeljem v vas.

— Ne grem od tod! — odvrne žena z jokajočim glasom.

Ko sva se s čolnom privlekla do senika, se je nesrečna žena pojavila na robu podstrešja. Premrla od mraza je stiskala k sebi prestrašeno 6-letno deklico, svojo majhno sorodnico, in je na glas zajokala, ko naju je zagledala.

— Ne bodi nora! — ji pravim. — Mar ne vidiš, da ti bo voda na lepem porušila senik.

— Naj le poruši, efendi! Ne grem od tod. Toda za Alaha, če mi hočeta pomagati, me prepeljita na streho moje hiše, da vzamem s podstrešja nekaj perila, preden ga voda odnese.

Nisem popustil in sem jo venomer nagovarjal, naj ne bo trmoglava in naj se odpelje z nama na varno. Saj je bilo očitno, da senik in hišica ne bosta več dolgo kljubovala vodi. Senik je bil napravljen iz pletenja in ometan z blatom, ki ga je voda kar cele kose snemala Toda zaman.

— Naj bo, kar mora biti, a jaz ne grem od tod...

Potem se je spomnila svojega moža in je zajokala: »Šahbeže, Šahbeže, zakaj nisi napravil čolnov, ko sem ti to svetovala!«

Zaman so bili vsi opomini, žena se ni dala pregovoriti, da bi zapustila hišo. Jadikovala je:

»Če jaz odidem, bodo prišli tatovi in bodo odnesli mojo siromaščino. Kar premorem, imam na podstrešju in tu na seniku. Imam turščice, moke in obleke in perutnino. Če to zgubim, se mi ne splača več živeti. Od svojega šestnajstega leta sem se za vse to trudila in ne morem kar na lepem od tod. Za Alaha, efendi, bodi tako ljubezniv pa me prepelji do podstrešja moje hišice.

Izpolnili smo ji to željo. Prepeljali smo jo do hišice. Lahkotno se je povzpela na streho, ki je kar zadrhtela pod njeno težo. Temelji so bili pač že popolnoma razmajani. Ko je odstranila kakih deset strešnih opek. se je splazila med late in je začela na podstrešju nabirati v odeje svojo in moževo obleko.

»Da ne ostanem gola sirota,« je govorila sama s seboj, ko je zbirala perilo. Marsikaj pa je morala odložiti, da se je lahko spet plazila med latami. Prevzeli smo tri cule njenih stvari in jih položili v čoln. Obljubili smo ji, da prepeljemo to njeno imovino v Orašje. Nato smo jo spet prepeljali do senika. Ko je sedela na seniku in se je z nogama domala dotikala vode, se vendar ni dala pregovoriti, da bi šla z nami. Pravila je: »To so močni stebri, vzdržali bodo.« Njeno ihtenje naju je spremljalo v mrak. Ko sva se prebijala proti toku skozi živo mejo njenega vrta, sva to nesrečno ženo še enkrat videla. kako se je z dekletcem zarivala v kopico sena. Niti tega drobnega bitja ni pustila z nama. Najina vrnitev je bila mnogo težja kakor prihod. Dež, veter in valovi, so udarjali naravnost v premec čolna. Premočena do kože sva se dve in pol uri morala neprestano boriti z vetrom in vodo.

Higiensko-socialno delo v siromašnih krajih

Letošnja akcija Društva prijateljev Slovenskih goric

»Društvo prijateljev Slovenskih goric« je že lani izvedlo na velikem delu naše severne meje od Dravograda do Radgone zdravstveno akcijo za siromašne matere. Hvale vrednemu prizadevanju tega društva se je pridružil še Higienski zavod, ki je prirejal vzporedno z društvom v teh krajih higienske razstave in predavanja s predvajanjem filmov zdravstvene vsebine. Zaščitne sestre tega zavoda so obiskovale in še obiskujejo siromašne matere na njih domovih, jih poučujejo o pravilnem negovanju dojenčkov, jim prinašajo obleke in perilo za otroke, kakor tudi dovolj raznih higienskih potrebščin, ki jih je zbralo »Društvo prijateljev Slovenskih goric«. Število doslej razdeljenih darov se giblje v desettisoče komadov in njih skupna vrednost presega 200.000 dinarjev. S to svojo akcijo skuša omenjeno društvo nekoliko ublažiti bedo v premnogih rodbinah na naši severni meji in pomagati najsiromašnejšim materam, ki dajejo kljub slabim življenjskim pogojem domovini največje število otrok.

Kakor je videti že iz uvodnega stavka, se »Društvo prijateljev Slovenskih goric« ni omejilo za ožje področje Slovenskih goric. Že lani je seglo s svojim delovanjem tudi na desni breg Drave in priredilo podobno akcijo v Halozah, ki so eden najbolj pasivnih in zato siromašnih predelov slovenske zemlje. Zaščitne sestre in predavatelji Higienskega zavoda so z darovi, ki jih je zbralo omenjeno društvo, opravili tudi tu zaslužno delo. Spomladi se je izvedla skrbno pripravljena, s številnimi darovi opremljena socialno zdravstvena akcija po vsem delu naše Koroške, ki po svojih življenjskih razmerah prav tako močno zaostaja za napredkom ostalih slovenskih pokrajin. Sami Korošci so nazvali to akcijo »Obisk zdravja v koroških predelih«. Neštete zahvale pričujejo o uspehu te akcije, ki je omogočila, da sta tudi v najbolj oddaljene koroške vasi in njihove najsiromašnejše hiše posegli higiena in dobrodelnost. »Društvo prijateljev Slovenskih goric« je dobro storilo, da je usmerilo svoje delovanje docela v to smer, saj tako izvršuje delo, ki se ga ni doslej lotila nobena naša organizacija.

Preteklo poletje je toča neusmiljeno poklestila vinograde in uničila poljske pridelke v občinah od Jarenine pa do sv. Ane v Slov. goricah. Tudi tu je društvo priskočilo na pomoč obupanemu ljudstvu z darovi v blagu in živilih.

Kljub premnogim oviram in težavam nadaljuje društvo svojo plemenito akcijo. Sklenilo je izvesti letošnjo zimo enako higiensko in dobrodelno akcijo v vzhodnem delu Slovenskih goric od Sv. Marjete preko Ščavnice do lepe Kapele in v vseh ostalih vinorodnih krajih, segajočih do železnice Ljutomer—Gornja Radgona. Agilna društvena podpredsednica ga. Klara Majcnova že ves mesec neumorno piše in razpošilja na vse dobrotnike revnega ljudstva prošnje za pomoč in podporo. Z zbranimi sredstvi se nabavljajo živila in higienske potrebščine za dojenčke. Iz nakupljenega blaga se kroje in režejo pleničke, srajčke in oblekce za otroke. Tako smemo upati, da bo ob tem požrtvovalnem prizadevanju mogoče izvesti nameravano akcijo v navedenih krajih in podpreti ondotno siromašno prebivalstvo v zimi, ki bo zaradi draginje in pomanjkanja ena najtežjih, kar jih je naše ljudstvo preživelo v novejšem času.

Razmere na naših sodiščih

Ljubljana, 27. novembra.

Na naših sodiščih, posebno v Ljubljani, se občuti hudo pomanjkanje osebja. Skoraj v vseh oddelkih posli iz leta v leto naraščajo. za zadostno število delovnih moči pa ni poskrbljeno, tako da je osebje zlasti na nekaterih oddelkih okrajnega in okrožnega sodišča hudo preobremenjeno. Neizogibna posledica so seveda občutni zaostanki. V interesu strank je, da sodni aparat čim hitreje in v redu posluje. Če hočete imeti pravične sodbe, morate namestiti dovolj sodnikov in če hočete, da pisarne čim hitreje poslujejo, je za to potreba zadostno število pisarniških moči.Ultra posse nemo tenetur. Za dobro sodbo potrebuje sodnik dovolj časa, da more zadevo zadostno pretresti in preštudirati. Če pa mora delati kot stroj, izbruhati v določenem času toliko in toliko odločb, potem njegovo delo kakovostno ne more biti dobro, ne gledé na to,da gre zaradi tega nesorazmerno mnogo stvari v inštance in morajo stranke čakati in čakati, da dobe v roke pravomočne odločbe.

Sodniškega naraščaja je dovolj, a žalostno je to, da morajo pravniki prakticirati in čakati tudi po več let, preden pride jo do plačane nastavitve V zadnjem času pa se je — menda edino le v Sloveniji — začelo prakticirati še to, da imenujejo nekatere sodne pripravnike brez pravice do prejemkov.

Na okrožnem sodišču v Ljubljani so trije preiskovalni oddelki, na katerih delo z vsakim letom narašča. Pravilno bi moral vsak oddelek voditi sodnik. Zdaj pa na vseh teh treh oddelkih ni niti enega resničnega sodnika, temveč sta samo dva sodna pristava. Večino zasliševanj morajo opravljati mladi odvetniški in notarski pripravniki, ki so v sodni praksi. ter sodniški pripravniki. Tako se pri nas kazensko sodstvo bagatelizira, dasi so ravno kazenski procesi zelo važno, saj gre pri njih za največjo dobrino, za osebno svobodo. Po drugih državah vršijo preiskovalne posle zrelejši sodniki, ki prejemajo celo posebne doklade.

Še neki nedostatek je treba pribiti. Po predpisah bi moralo biti razpisano vsako sodniško mesto, ki ga je treba zasesti. Tako se je v prejšnjih letih tudi delalo. Zdaj pa se mesta zlasti ona na okrožnem in apelacijskem sodišču, ne razpisujejo. Menda bi bilo najbolj ustreženo justici sami, da bi se vsako izpraznjeno mesto razpisalo, tako da bi se zanj potegovali lahko vsi, ki imajo pogoje za to. Čim večje je število kompetentov, tem temeljitejša in pravičnejša je lahko potem izbira.

Še nekaj. Ljudje, ki so dosegli leta za polno pokojnino, so jo po petintridesetih letih dela gotovo v polni meri zaslužili. Čim so dosegli svoje pravice, naj bi šli. Imamo toliko mladine, naraščaja, ki težko čaka, da pride do skorjice kruha! Kdor je dosegel predpisana leta službe, naj napravi prostor mladim, saj bodočnost pripada mladini!

80-letnica veletrgovca Andreja Šarabona

Ljubljana, 27. novembra

V tukajšnji gluhonemnici so imeli danes domač praznik. Člani podpornega društva za gluhonemo mladino so se z učiteljstvom in gojenci zavoda zbrali v okrašeni telovadnici, da čestitajo svojemu predsedniku in podporniku g. Andreju Šarabonu, ki je danes dosegel osemdeset let svojega življenja. Društveni tajnik g. Vilko Mazi je orisal jubilantove zasluge in podpiranje gluhoneme mladine ter mu želel še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Spregovorila sta še učenec 8. razreda Rudi Kešpret za gluhonemo mladino in zavodov ravnatelj g. Dermelj, nakar se je g. Šarabon ginjen zahvalil za čestitke, voščila in dokaze spoštovanja.

Veletrgovec g. Andrej Šarabon se je rodil kot kmečki sin pri Sv. Ani nad Tržičem. Posvetil se je trgovstvu ter si s svojo sposobnostjo, pridnostjo in varčnostjo ustvaril svojo današnjo, daleč izven mej znano gospodarsko pozicijo. Svojo trgovino in svoje stanovanje v Ljubljani ima v neposrednem sosedstvu gluhonemnice. Verjetno je, da gre tej okoliščini zasluga, da se je g. Šarabon v svojem karitativnem udejstvovanju zlasti posvetil skrbi za gluhonemo mladino. Postal je predsednik društva, ki si je postavilo to nalogo, in se zlasti briga za one gluhoneme siromake, ki po končanem šolanju nimajo nikogar, da bi skrbel zanje. Ob 40-letnici gluhonemnice je

poklonil 10.000 din kot temeljni kamen za gradnjo »Doma gluhonemih«, v katerem naj bi našli varno zavetje vsi, ki ga pod streho gluhonemnice ne morejo več uživati.

Voščilom svojcev se pridružuje tudi široki krog jubilantovih znancev.

Danes PREMIERA sijajnega Warner Bross velefilma KINO MATICA — tel. 22-41

Pod zastavo svobode

(VIRGINIA CITY)

Eden zadnjih filmov ameriške produkcije! — Edinstvena slika pisanega ameriškega življenja pred desetletji... — 50 tipov ljudi! — Romantična ljubezen je vzklila na vroči ameriški zemlji, namočeni s človeško krvjo... — Film, mojstrske režije, monumentalen in razkošen, kakršnega letos še ni bilo! — Naj popularnejši filmski igralec ERROL FLYNN. Nova ameriška zvezda MIRIAM HOPKINS. — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri.

Istočasno predvajamo film O ODKRITJU SPOMENIKA kralju Aleksandru I. v Ljubljani.

Kulturni pregled

Zbrano delo Dragotina Ketteja

Po dveh izdajah Aškerčeve redakcije Kettejevih pesmi smo dobili dobrih štirideset let po pesnikovi smrti kritično izdajo Kettejevega zbranega dela (**Dragotin Kette, Zbrano delo; uredil Francè Koblar, založila Nova založba v Ljubljani, 1940,** 56 + 360 str.). Izdaja je opremljena s pesnikovo podobo, ki jo je izdelal B. Jakac in ki kaže poetov obraz v nekoliko drugačnih potezah, kakor ga poznamo iz Aškerčeve izdaje in iz Albuma slovenskih književnikov. B. Jakac je izdelal to slikarski prav uspelo podobo na podlagi kombinacije več fotografij, izmed katerih je fotografija iz četrte šole kazala Ketteja že z brado in s tistimi značilnostmi njegove fiziognomije, ki so mu ostale do zadnjega. Poglavitna razlika z reprodukcijo v Aškerčevi izdaji je v tem, da je Jakčev Kette plavolas, kakor je bil po pričevanjih njegovih znancev v resnici, medtem ko je pri Aškercu in ASK črnolas.

Kakor se je takoj v začetku te dokončne izdaje Ketteja spremenila njegova fiziognomija, se je z uvodom, ki ga je spisal prof. Francè Koblar, v marsičem izpopolnila in zaokrožila Kettejeva biografska podoba in slika njegovega duševnega, posebej še pesniškega razvoja. Prof. Koblar je posvetil proučevanju Ketteja vso svojo tankočutno kritično pozornost in literarno zgodovinsko erudicijo in njegova izdaja Ketteja se z uvodom, opombami in s celotno ureditvijo gradiva uvršča med najboljše izdaje Zbranega dela slovenskih književnikov. Pisec je kritično proučil vse dosedanje življenjepisne podatke o Ketteju, spomine njegovih sošolcev in prijateljev, ter vrzeli ali nedognanosti izpopolnil z lastnimi izsledki. Prvi del uvoda je biografski, v drugem razglablja pisec pesnikov notranji razvoj in ga včlenja v zgoščeno podobo tedanjega časa in okolja. Tako dobivamo ne samo ostro in do mnogih podrobnosti izdelano sliko duhovnega Ketteja, podobo pesnikove rasti in njegovega duševnega sveta, marveč tudi reliefno ozadje tedanjega literarnega življenja z vsem svitom prihajajoče Moderne. Opombe k uvodu, prav kakor opombe ob koncu knjige, izpopolnjujejo to esejsko spisano in znanstveno gotovo v vsem podprto podobo z nekaterimi postranskimi podrobnostmi, opozorili, bibliografskimi dostavki in z označbami posameznih zvrsti, v katerih se je uveljavljal ta prezgodaj umrli, a zgodaj v moža dozoreli mladenič. V zadnjih opombah so navedene tudi nekatere variante in verzi, ki niso bili uvrščeni v pesniški del knjige. Pogrešamo samo bibliografijo vsega, kar je bilo spisano o Ketteju, kakor koli je važnejše biografsko gradivo citirano že v opombah. Škoda je tudi, da Uvod ni natisnjen s večjimi in jasnejšimi črkami.

Koblarjeva izdaja Kettejevega dela vsebuje najprej mladinske spise in pesmi (str. 4 do 31). Glavni del knjige tvorijo »Pesmi« (str. 35 do 116), posebej so uvrščene »Gazele« (str. 119 do 124) in zopet posebej »Soneti« (str. 127 do 162). Med »Prevodi« so Horacij, Goethe, Krylov, Batjuškov, Puškin, Lermontov in Koljcov. Izvirne pesmi so, kakor smo videli, razvrščene po treh oblikovnih skupinah; v okviru teh skupin se vrste po časovnem redu, pri čemer je v opombah vedno pojasnjen datum nastanka odnosno objave posamezne pesmi.

Črtice in kritike (str. 179 do 276) so za širšo občino Kettejevih čitateljev novost, ki jo bo marsikdo sprejel s posebnim zanimanjem. Pripovedne črtice so izšle v dnevnikih kot listki in so sedaj prvič izkopane iz njihovih teže dostopnih stolpcev ter strnjene v knjigo. Lepa proza gotovo ni za Ketteja tako značilna kakor poezija, v kateri je zgodaj pokazal skoraj že virtuoznost pesniške besede in tisto gibčnost forme, ki jo še danes uživamo. Za duševni profil pesnika pa so tudi ti prozni drobci zanimivi. Posebej so značilne Kettejeve kritike, ki so izkopane iz arhiva literarne »Zadruge« in kažejo, kako je mladi, naglo zoreči pesnik teoretično presojal poezijo, zato imajo dokumentarno vrednost. Prav tako so popolno novum »Pisma«, in sicer sedem pisem Ivanu Cankarju, tri Otonu Župančiču, dve J. Murnu-Aleksandrovu, po eno Janezu Valenčiču in Francu Stamcarju in štiri krajša Franu Šešku. Ni jih mnogo, a skoraj vsa so kakšno pričevanje, nekatera celo prav značilno pričevanje, o tej veliki, a zgodaj ugasli nadeji slovenske poezije na prelomu stoletja.

Koblarjeva izdaja Kettejevega Zbranega dela bo olajšala zlasti našim mladim generacijam tesnejši stik z delom pesnika, ki bo ostal obenem z Murnom v naši poeziji večno mlad, prav kakor pri Čehih Mácha ali Wolker, pri Rusih Nadson in drugi. Njegovo delo ni značilno zgolj po sebi, kot mladosten plod skoraj že zrelega talenta, marveč tudi kot dokument postanka in razvoja tiste Moderne, ki je bila več kakor samo literarno gibanje, saj je vzporedno z razvojem v upodabljajoči umetnosti in v glasbi rahljala tla novim idejam, novemu socialnemu in kulturnemu nemiru v slovenskih dušah in tako pripravila naš narod za prehod iz kulturnega provincializma v sodobno kipenje in ustvarjanje Evrope. Kette je po štiridesetih letih dobil s to knjigo dostojen literarni spomenik na grob, ki je pokril tolike nadeje. —o.

Slike Karla Jiraka

V času, ko odmeva pok in tresk s krvavih bojišč v obrobnih pokrajinah naše kraljevine, ko se pode črni oblaki živčne vojne po nekaterih sosednih državah, ko doma zaskrbljeno gledamo v obraz pošasti draginji z vsemi njenimi spremljevalkami — stojimo v Ljubljani na vrhuncu razstavne sezone. Nedeljska kronika je mogla beležiti tri kolektivne razstave sočasno, vrhu tega pa še lepo uspelo razstavo naših izložbenih aranžerjev. To je pač zgovoren dokaz, da se čutimo varne in da se upamo uživati sadove procvitajoče kulture, katere razvoj nam more nuditi le naša močna Jugoslavija. Zares, hvaležni smemo biti prirediteljem vseh teh razstav, saj nam s svojimi deli opevajo veličastno lepoto miru, te največje dobrine, ki si jo more želeti človeštvo.

Prof. Karel Jirak: Motiv iz Slovenskih goric

Domače vesti

* **Službeni list kraljevske banske uprave** objavlja v 95. kosu z dne 27. t. m.: uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji finančne uprave in pravilnika o poslovnem redu pri ministrstvu za finance; uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet; naredbo o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov vobče; naredbo o prehodnih določbah k naredbi o izvozu lesa; odločbo o postavitvi prevoza drv pod kontrolo; odločbo o maksimiranju cen kožam vseh vrst; spremembo pravilnika za opravljanje podpredpredniškega, pregledniškega in strokovnega uradniškega izpita pri finančni kontroli; dopolnitev o spremembi pravilnika za opravljanje višjega državnega strokovnega uradniškega izpita pri finančni kontroli; dopolnitev o spremembi pravilnika za opravljanje višjega državnega strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole; popravek v naredbi o kontroli uvoza parafina; spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novin«.

* **Poroka.** Poročil se je 25. novembra g. dr. Anton **Ocvirk**, docent na univerzi v Ljubljani, z gdč. Stano **Kobalovo**, dipl. filozofko, hčerko strokovnega učitelja v pokoju iz Ljubljane. Za priči sta bila gg. dr. Fran Windischer in univ. prof. dr. Fran Ramovš.

Eleganca, moda
in originalni modeli
za damske plašče
in kostume:
Modni salon
SOUVAN - CO
Mestni trg 24
Kroji in izvedba na
vrhuncu kvalitete!

* **Poroka.** Naš ožji rojak g. Ciril **Petovar**, komandir orožniške čete v Bjelovaru se je 25. t. m. poročil v Dobovi z gdčno. Vlasto **Krajnovićevo** iz Zagreba. Priči sta bila dr. Franjo Rajski, sreski zdravnik iz Bjelovara, in Lavoslav Petovar iz Zagreba. Bilo srečno!

* **Novi grobovi.** Ugledna družina Plavčevih v Parižljah v Savinjski dolini je izgubila svojega dragega družinskega glavarja. Umrl je ugledni posestnik g. Franc **Plavc**, ki ga je poznala vsa Savinjska dolina kot dobrega gospodarja in poštenjaka. K večnemu počitku bo legel jutri ob pol 10. na farnem pokopališču v Braslovčah. — V Ljubljani je umrl elektromonter g. Ljubo **Jelinčič**. Pogreb bo danes ob 14. iz kapelice sv. Jakoba na Žalah. — Na Vranskem je umrla ga. **Ana Šnideršičeva**, učiteljica v pokoju. Pokopali jo bodo jutri ob 10. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Smrt Ivana Pezdirca.** Na Dolnjih Sušicah pri Dolenjskih Toplicah je umrl v noči od 25. na 26. t. m. posestnik gosp. Ivan Pezdirc za posledicami raka na mehurju. Pokojni je bil v mlajši dobi več let v Ameriki ter je po vrnitvi na Dol. Sušice igral važno vlogo v vrstah SLS. Bil je že pred svetovno vojno, med vojno in nekaj let po vojni župan občine Toplice. V deklaracijski dobi se je odločno postavil na jugoslovensko stališče ter je v vrstah Šušteršičevih pristašev izgubil dokaj zaupanja. To ga ni motilo, ker se je zavedal, da je njegova pot prava. Tudi po vojni je stal vedno v prvih vrstah SLS, vendar kot poštenjak ni odobraval vsega, kar je stranka delala. Posebno v zadnjem času se je odmikal od političnega življenja. Kot mož poštenjak je užival med občani mnogo zaupanja in spoštovanja. Naj mu bo ohranjen prijazen spomin. Svojcem naše sožalje!

FRANZ JOSEF
GRENČICA
REG. S. BR. 22365 od 18. IX. 1940 g.

* **Slavnostna akademija v počaščenje Bitolja in vse Južne Srbije** je bila v sredo zvečer v beograjskem Narodnem gledališču. Čisti dohodek je bil namenjen bitoljskim žrtvam bombardiranja. Akademijo je priredilo združenje Južnosrbijancev, ki žive v Beogradu. Poleg številnega občinstva so počastili prireditev številni ugledni predstavniki beograjskega javnega in kulturnega življenja. Bivši narodni poslanec Radoslav Dimić je v nagovoru poudarjal: »Južna Srbija je naša sveta zemlja, v kateri imamo od naših legendarnih in narodnih junakov do samostanov naših srednjeveških vladarjev priče njene kulturne in nacionalne zavesti. Ne samo to. Vsemu svetu je znano, da smo za osvoboditev Dušanovega carstva žrtvovali cele srbske in jugoslovenske armade, ki so na polju časti pustile najboljše naraščaje male, toda junaške Srbije. S krvjo začrtane meje Južne Srbije so svete, kakor vse meje naše prostrane domovine Jugoslavije. Nikoli ni bil Triglav bližji Kajmakčalanu. Nikoli niso bili Srb, Hrvat in Slovenec bolj enodušni v obrambi svojega miru, svoje neodvisnosti in svojih mej. Odločeni, da do poslednjega diha branimo domovino, stojimo tudi mi Južnosrbijanci okrog našega mladega kralja pripravljeni, da se odzovemo svoji dolžnosti do kralja in domovine, kadar nas trobenta pozove v zbor.« Dimićev govor so sprejeli z burnim odobravanjem. Nato je sledil umetniški del akademije, ki ga je občinstvo sprejelo s polnim priznanjem.

* **25letnica umika čez Albanijo.** Minilo je 25 let po onih strašnih, nepozabnih dnevih, ko se je moral srbski narod s svojo vojsko podati čez Albanijo na svoj križev pot. Odločitev o umiku čez Albanijo je bila dana s poveljem srbskega vrhovnega poveljstva dne 26. novembra 1915. Raiši v strahotno negotovost kakor v suženjstvo, to je bila tista vzvišena zavest, ki je prinesla srbskim bratom in sestram toliko trpljenja pa tudi toliko poveličanja. Združenje nosilcev albanske spomenice v Beogradu je pretekli torek praznovalo 25letnico in položilo vence na grobe kralja Petra I. Osvoboditelja, Viteškega kralja Zedinitelja in kneza Arsena. Venca obeh kraljev sta srebrna, venec kneza Arsena pa iz krasnega cvetja.

SOKOLA I LJUBLJANA—TABOR
telovadna akademija
bo V SOBOTO, 30. NOVEMBRA 1940, točno ob pol 21. uri.
Predprodaja vstopnic v društveni pisarni od 17. do 20. ure.

* **»Golgota Srbije«** se imenuje novi domači film, ki so ga včeraj pričeli predvajati v kinematografu »Kazini« v Beogradu. Film vsebuje vrsto najznačilnejših dogodkov iz naših zadnjih osvobodilnih vojn. Sarajevski atentat, umik čez Albanijo, bivanje na Krfu, proboj solunske fronte, prihod čet v osvobojene kraje, vse to je objavljeno v filmu na podlagi dokumentov, ki so bili ohranjeni v sliki in besedi. Predvsem je bilo izkoriščeno dokumentarno gradivo, kar so ga zapustili naši in tuji filmski operaterji, ki so posnemali prizore na balkanskih in drugih bojiščih. Posnetki teh filmskih reporterjev so prav dobro ohranjeni in tvorijo jedro filma. Besedilo se naslanja docela na zgodovino. Posamezna pojasnila so vzeta iz proglasov Viteškega kralja in vrhovnega poveljstva ter odlomki iz del domačih in tujih vojnih zgodovinarjev. Film je režiral naš novinarski tovariš Stanislav Krakov, ki se je že nekajkrat izkazal pri izdelovanju domačega filma. Glasbo je napisal Milenko Živković, igral je simfonični orkester kraljeve garde, zborovske pesmi pa je pelo Jugoslovansko akademsko pevsko društvo iz Zemuna.

* **Natečaj za 6 turistično propagandnih plakatov.** Ministrstvo trgovine in industrije, uprava za turizem, je razpisalo natečaj za izdelavo 6 osnutkov za turistično propagandne plakate. Načrti morajo predstavljati turistični značaj in karakteristike Jugoslavije kot izrazito tujskoprometne države, in sicer: 1. Splošne karakteristike Jugoslavije kot turistične države (folklora, kulturno zgodovinski momenti itd.); 2 turistični značaj in karakteristika turističnih centrov (Beograd, Zagreb, Ljubljana); 3. turistični značaj in karakteristika planinskih mest; 4. turistični značaj in karakteristika primorskih mest; 5. turistični značaj in karakteristika zdravilišč; 6. karakteristike zimsko sportnih središč v zvezi z zimskim sportom. Razpisanih je 6 prvih nagrad po din 5000 (skupno 30.000 din) in 6 drugih nagrad po din 1000 (skupno 6000 din). Načrti se morajo predložiti najkasneje do 15. januarja 1941 ministrstvu trgovine in industrije, Uprava za turizem, Beograd, soba št. 2. Originalni razpisi se dobijo brezplačno pri Tujskoprometnih zvezah »Putnika« v Ljubljani in Mariboru.

Specialiteti „NEPTUNA“ za Vas:
skuši fileti — sardine brez kosti
Gourmad — Touriste
proizvod največjih domačih tovarn sardin
„NEPTUN“ d. d. — Split

* **Za 3 milijone dinarjev živil** bo nakupila občinska uprava v Prilepu. Na nedavni seji občinskega odbora je bil župan Vasilij Trbić izvoljen za predsednika prehranjevalnega odbora in je pooblaščen, da najame 3-milijonsko posojilo pri direkciji za prehrano. Z dobljenim posojilom bodo takoj nakupljena potrebna živila za zimo.

* **Vrbaska banovina** potrebuje 340 šolskih zgradb. V Banjaluki so te dni zborovali šolski nadzorniki z vsega področja vrbaske banovine. Ugotovili so, da je v tej banovini potrebnih 340 šolskih zgradb za 100 milijonov dinarjev. Vse te šole bodo v doglednem času zgrajene, da se bo tudi prosveta v vrbaski banovini dvignila na tisto stopnjo, kakršno ta lepa pokrajina zasluži.

Cenjene dame! Za Miklavža in za Božič morda potrebujete novo obleko. Najlažje boste izbrale že izgotovljeno ali pa Vam po meri naredi tvrdka GORIČAR, Sv. Petra cesta. — Na zalogi velika izbera modnega blaga za obleke po nizkih cenah.

* **Obsodba mariborskega trgovca v Čačku.** Pred okrožnim sodiščem v Čačku je bila razprava proti trgovcu Zdravku Anderletu iz Maribora in proti harmonikarju Miloju Ljubičiću iz Čačka. Obtožena sta bila prestopkov po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Zagovarjati sta se morala pred sreskim sodiščem v Čačku, ki pa ju je oprostilo. Obtožena sta bila kopičenja olja, s katerim sta nameravala špekulirati. Kakor beremo v »Politiki«, je Zdravko Anderle letos v juniju nakupil 2.075 kg olja v Dubrovniku. Tvrdki, pri kateri je kupil olje, je naročil, naj ga pošlje v Čačak Miloju Ljubičiću, da ga bo shranil. Ljubičić je olje prejel. Ko je Anderle od njega zahteval, naj ga pošlje v Maribor, ker je med tem cena olju že znatno narasla, so policijske oblasti na železniški postaji v Čačku zasegle pošiljko. Sresko sodišče ni moglo ugotoviti krivde po omenjeni uredbi. Toda državni tožilec se je pritožil in okrožno sodišče je pri prizivni razpravi ugotovilo njuno krivdo in sta obsojena: Zdravko Anderle na 4 mesce zapora, na 20.000 din denarne kazni, na 1.000 din povprečnine in na plačilo pravdnih stroškov. Miloje Ljubičić pa na dva meseca zapora, na 2.000 din denarne kazni in na 200 din povprečnine. Plačati morata tudi stroške sodbe, ki bo objavljena v »Službenih novinah«. Zaplenjeno olje se proda v korist fonda za prehrano siromakov. Sodba je bila takoj izvršna.

* **Pretresljiva nesreča v gozdu.** Pri Bosanskem Petrovcu je kmet Gjuro Latinović podrl v gozdu Dragojevcu bukev, visoko 17 m. Ko jo je obsekal, je deblo spustil po drči. Na vso nesrečo sta bila v drči 11letni Branko Šukman in njegova sestrica Ružica. Deblo je zadelo Branka in ga na mestu ubilo, Ružico pa je odbilo in je obležala smrtno nevarno ranjena.

* **Novo zdravilo proti malariji** je izumil rezbar Ivan Jerbić iz Sremske Mitrovice. Mož je znan daleč na okoli kot padar, poznajo pa ga tudi v Zagrebu, kjer je že nekajkrat razstavil svoje pohištvo, docela izrezljano iz lesa. Zdaj je zaposlen v kaznilnici v Sremski Mitrovici, kjer poučuje kaznjence v rezbarstvu. Še bolj kakor rezbar je zadnji čas zaslovel s svojim novim izumom z zdravilom proti malariji. Njegova žena je že več let bolehala za malarijo in Jerbić je preizkušal najrazličnejša zdravila. Naposled je dal sestaviti lek, po katerem si je žena naglo opomogla. Začeli so ga klicati na pomoč k malaričnim bolnikom po Sremu in Mačvi, zvedel je zanj tudi sreski načelnik, prav tako policijski šef v Sremski Mitrovici, ki je bolehal za malarijo in je dva dni potem, ko je užil Jerbičevo zdravilo, naglo okreval. Poklicali so Jerbića celo v Beograd in na italijanskem konzulatu so mu rekli, da bodo nemara odkupili recept njegovega novega zdravila. Doslej je Jerbić ozdravil že mnogo mož in žena, ki so nevarno bolehali za malarijo. Zdravniki ne nastopajo proti njegovemu padarstvu.

* **Cvetje in obrazi naših gora.** Podružnica Slovenskega planinskega društva na Jesenicah pripravlja jeseniškemu občinstvu prijeten večer. Drevi ob 20. bo v risalnici osnovne šole predaval priznani fotoamater g. Slavko Smolej pod naslovom »Cvetje in obrazi naših gora«. Prikazal nam bo z diapozitivi v naravnih barvah rože naših gora v vseh dobah leta v vseh višinskih pasovih. Gledali bomo pisane cvetne preproge, ki tako živo krase pobočja naših gora. Tudi podobo naših pečin, gorskih vršcev nam bo pokazal v vsej veličini in mikavnosti v vseh časih dneva. Ker je g. Slavko Smolej sam priznan planinec in fotoamater, smemo pričakovati, da nas bo v živi podobi in besedi popeljal preko mehkih Karavank v skrivnostne vrhove mogočnih Julijcev, mimo čeri in robov tja v vrtove triglavske rože in v kraljestvo Zlatorogovo. Podružnica SPD na Jesenicah vabi vse, ki ljubijo milino cvetja in silo gora, na prijeten večer. Pridite, prijalo vam bo.

* **Strojepisni tečaji,** novi (dnevni in večerni) pričnó 2. decembra. Dnevi in ure pouka po želji obiskovalcev. Prospekt na razpolago. **Christofov učni zavod,** Ljubljana, Domobranska c. 15. Največja strojepisnica, 50 strojev (Telefon 43-82). (—)

* **Dajte naši deci** od dobrega najboljše! Lahko prebavljiva, a izdatna hrana je »Emona« cvetlični čaj, ki vsebuje krepilne vitamine in dá z dodatkom mleka okusno, zdravo in hranilno pijačo. Toda samo pravi »Emona« cvetlični čaj v originalnih paketih lekarne Mr. Bahovec v Ljubljani. Dobi se povsod (—)

* **Žerjavica v krvi** se imenuje nova zbirka črtic in novel Ivana Albrehta. Knjiga je izšla v trojni opremi po 40 din, 80 din, a tretja bibliofilska oprema po 150 din. Delo, o katerem bomo še poročali, je prav primerno Miklavževo darilo. Naročite ali kupite lahko v Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Iz Ljubljane

u — **Proslava prvega decembra.** Kr. banska uprava objavlja: 1. decembra praznujemo državni praznik zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod žezlom dinastije Karadjordjevićev. V proslavo tega praznika bo omenjenega dne ob 10. uri v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja zahvalno cerkveno opravilo, pri katerem se bo zapela zahvalna pesem z ustreznimi molitvami. V pravoslavni cerkvi bo služba božja istega dne ob 11. uri, v evangeljski cerkvi ob 10. uri, v starokatoliški kapeli pa ob 9. uri. Na vseh državnih uradih kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja morajo biti razobešene državne zastave, v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobesiti državne zastave. Istega dne bo sprejemal gospod ban dravske banovine od pol 12. ure naprej v banski palači (Bleiweisova cesta 10) poklonitve in čestitke.

»Iz Prešernovih dni«
2. decembra v operi

u — **Novinarski koncert na praznik 1. decembra** je letos posvečen skrbi za mlado generacijo — podpori siromašne srednješolske mladine. Odbor ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja se je odločil, da v sedanjih razmerah, ko nas stiska za materialne dobrine obvezuje k štednji in načrtnemu gospodarstvu, opusti tradicionalno družabno prireditev s plesom, obenem pa da s strogo umetniškim glasbenim programom in pa s plemenitim namenom, podpreti siromašno dijaško mladino, poudari potrebo po notranji ureditvi našega nacionalnega življenja. Odbor ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja se je pri tej priliki obrnil tudi na večje število uglednih domačih podjetij in zavodov s prošnjo, da ga podpro v njegovem stremljenju, in njegov poziv je bil v splošnem deležen lepega razumevanja. Za vsakega kulturnega človeka naj velja dolžnost, da se koncerta v nedeljo ob 20. v unionski dvorani zagotovo udeleži.

u — **Prava londonska megla** je včeraj zajela ljubljansko pokrajino. Nastopil je občuten hlad in je slana morila že vsa zadnja jutra. Megla je bila včeraj zjutraj posebno gosta. V popoldanskih urah se je nekoliko razkadila in je posijalo solnce. Proti večeru pa je spet začela nastopati megla. V mestu še daleč ni bila tako gosta kakor na periferiji, kjer v količkaj slabše razsvetljenih ulicah nisi videl pet korakov pred seboj.

u — **Lep zgled zimske pomoči** je sklenila dati tvrdka Alojzij Potrato, prej Josip Kunc & Co., trgovina z modnimi potrebščinami, trikotažo in pleteninami na Miklošičevi c. 32., ob otvoritvi svoje podružnice v Frančiškanski ulici št. 2. Predsedstvu akcijskega odbora za zimsko pomoč v Ljubljani je namreč ta ugledna tvrdka sporočila, da želi pri otvoritvi svoje podružnice v prostorih nekdanje brezalkoholne restavracije v Frančiškanski ulici v ponedeljek 2. decembra popoldne ob 16 obdarovati 200 revnih učencev desetih ljubljanskih ljudskih šol ter vseh 26 gojencev mestnega prehodnega otroškega doma v stari cukrarni s pletenimi jopicami in toplimi šali. Mestni socialni urad je z vodstvi ljudskih šol že izbral tople obleke najbolj potrebne učence in prihodnji ponedeljek popoldne bo dobrosrčna Ljubljana zadovoljna gledala z vseh strani mesta prihajati pod vodstvom učiteljstva skupine revnih šolarjev k obdarovanju v novo podružnico tvrdke Alojzij Potrato v Frančiškansko ulico. Dobrodelna tvrdka je s tem svojim sklepom dala predvsem trgovcem in industrijam zares posnemanja vreden zgled, naj tudi drugi trgovci in industrijci na tako plemenit način vpeljujejo svoje nove trgovine in podjetja ter z dobrimi deli za revne praznujejo praznike svoje podjetnosti in napredka.

u — **Koncert »Slovenske komorne glasbe«.** Ponovno opozarjamo na ta koncert, ki ga priredi »UJMA« (Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev) v ponedeljek, 2. decembra 1940 v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu so klavirska tria naših skladateljev Švare, Škerjanca, Osterca in Arniča. Vstopnice od 25 din navzdol so v predprodaji v Matični knjigarni. (—)

u — **Očala je izgubil** nekdo pred Narodno tiskarno. Najbrž kak vnet čitatelj »Jutra« ali »Slovenskega Naroda«. Pošten najditelj jih je izročil našemu uredništvu, kamor naj pride lastnik ponje (I. nadstropje).

u — **Nov poplah v Tičistanu.** Prijatelj nam sporoča: V soboto sem opazil zelo lepo belo kuno v smrekah pri Tičistanu v Tivoliju. Tudi dva druga gospoda sta jo opazila. Videti je bilo, da je tu že kar domača, nič ni bila boječa. Pričakovati je, da se bo kateri ljubljanski lovec potrudil, da postane lastnik njenega belega kožuha, ker drugače bo v kratkem času preveč razredčila vrste naših gozdnih pevcev, veverice bodo pa vse zbežale drugam, kar se jih bo utegnilo rešiti.

u — **Srbska pravoslavna cerkvena občina** nabira prispevke za pomoč bitoljskim žrtvam. Prispevki se sprejemajo v pisarni pravoslavne parohije, Šubičeva 3-II. Uprava pravoslavne cerkvene občine vabi vse svoje člane, da podpro akcijo za nujno pomoč nedolžnim žrtvam našega Bitolja.

u — **Filozofsko društvo** priredi v soboto 30. t. m. ob 18. uri v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi drugo svoje predavanje. Predaval bo g. prof. dr. E. Spektorskij o temi: Tolstoj in etika. Ker je predavanje aktualno, ga ne bo hotel nikdo zamuditi, zlasti še, ker je vstop prost.

u — **JNAD Jugoslavija.** Danes začetek ciklusa gospodarskih predavanj. Govori gospod Zdenko Knez o snovi: »Gospodarstvo na splošno«.

u — **»Nenavadnega človeka«,** duhovito in zabavno Senečićevo igro, bodo ponovili šentjakobčani v soboto ob 20.15 in v nedeljo ob 15.15 kot popoldansko predstavo. Igra je imela izreden uspeh. Obiskovalci, ki so nekajkrat pri odprtem odru prekinili igro z navdušenim odobravanjem, odhajajo od predstav izredno zadovoljni. Ker je bila zadnja predstava popolnoma razprodana in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v predprodaji od danes dalje. Na nedeljsko popoldansko predstavo opozarjamo zlasti okoliško občinstvo.

u — **Starši, ki žele razveseliti** svoje malčke z obiskom sv. Miklavža in njegovim spremstvom na domu v Ljubljani, naj čimprej sporoče svoj cenjeni naslov upravi »Jutra« zaradi dogovora. (—)

u — **JNAK »Edinstvo«.** Drevi ob 20. bo redni članski sestanek. (—)

u — **Trgovski sotrudniki - sotrudnice!** Občni zbor naše stanovske organizacije (Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani) bo jutri 29. t. m. ob 20. uri v Trgovskem domu. Tovariši in tovarišice! Stanovska dolžnost nas veže, da se občnega zbora vsi udeležimo. (—)

u — **Kanalizacijska dela na Opekarski cesti v Trnovem** bodo končana še pred letošnjo zimo. Spričo razsežnosti kanalizacijskega omrežja po tej dolgi cesti in po sosednjih stranskih ulicah je bila celotna izvedba kanalizacijskih del poverjena kar trem stavbnim tvrdkam, ki so se potrudile, da so spričo nestanovitnih vremenskih prilik v glavnem dovršila v predpisanem času dokončna dela. Številni posestniki lepih naselij in njihovi najemniki se upravičeno vesele te prepotrebne in davno zaželene kanalizacije, čeprav bodo morali še preko dolge zime gledati prejšnja neizravnana in globoka jarka na obeh straneh ceste. Le eno bi bilo treba pribiti, da se čim prej odstranijo še precstali kupi odvišne zemlje in preprečijo spričo zelo pomanjkljive razsvetljave v nočnem času morebitne nezgode, kakor se je te dni pripetilo nekemu Ljubljančanu, ki je tamkaj obiskal sorodnike, da je v temi padel preko nakopičenega ilovnatega kupa in si pošteno onesnažil pražnjo obleko. Zatorej popravite še pred zimo odvišni material na tej cesti ali pa dovoljno razsvetlite Opekarsko cesto, da bo tam vladala skoraj egiptovska tema!

u — **Voz s konjem je odpeljal.** Na dvorišče Klemenčičeve gostilne na Krekovem trgu, kjer se zbirajo kmečki vozniki iz okolice, je neznan mladenič, ki se je nekaj časa smukal med vozovi, vprašal, kje da je spravljen Lavričev voz iz Podlipoglave. Hlapec mu je nič hudega sluteč pokazal voz, v katerega je bila vprežena kobila, nakar je mladenič mirno sedel na kozla in hlapcu kar mimogrede omenil, da ima naročilo, oditi z vozom domov. Pozneje se je izkazalo, da je hlapec nasedel premetenemu tatu, ki se je z vozom odpeljal v neznano smer. Voz je bil zapravljivček, kobila, ki jo je z vozom vred ukradel neznanec, pa je bila stara 10 let, bele barve, vredna 3000 din. Škoda, ki jo trpi lastnica Uršula Lavričeva, znaša nad 7000 din.

Razen razstave, ki jo je priredil v galeriji Obersnel I. Majkovski, vidimo dela mariborskega slikarja prof. Karla Jiraka v pasažnih oknih salona Kos in veliko kolektivno razstavo slik in risb neumornega Božidarja Jakca, ki jo je v nedeljo otvoril v Jakopičevem paviljonu.

Karel Jirak, znani mariborski protagonist na polju likovne umetnosti, se nam predstavlja z dvanajstorico svojih oljnih slik iz mariborskega okoliša. Njegov način slikanja izdaja sicer po svojem koloritu, ki ne ljubi poudarjanja močnih barvnih nasprotij, svoj izvor iz Zagreba, kjer je črpala svoje znanje večina naše mlajše umetniške generacije. Vendar moremo trditi o tem zmogljivem slikarju, da je že »našel samega sebe« in da se v mnogih delih pojavlja nova močna osebnost, ki se je otresla šolskih vplivov. Značilna je zanj mehkoba, ki se z njo izogiba vsakemu silhuetiranju oblik, s čimer doseza, da so njegove slike polne zraka in da podajajo prepričujočo globino prostora. K temu pripomore pač tudi to, da si izbira posebno rad motive iz jesenskega ali zimskega časa, ko je ozračje nekoliko zamegleno in ko stopajo obrisi oddaljenih predmetov še bolj v ozadje, kakor v sončnih dneh. To in pritajeno barvno sozvočje daje Jirakovim slikam neki mirni, skoraj otožni značaj.

Najbolj vidno se ta značaj odraža na njegovi sliki »Iz Slovenskih goric«, predstavljajoči značilno hribovito krajino v času trgatve, kakor jo že poznamo iz Miheličevih slik. A kakšna razlika je v delih teh dveh umetnikov, ki oba opevata poezijo tega lepega kotička Slovenije. Kdor pozna Miheličeve slike — gotovo so trajno zapisane v spominu vseh obiskovalcev ljubljanskih razstav — bo na prvi pogled občutil predvsem tehnično nasprotje med njimi in Jirakovimi olji. Jirak se pri njih izogiba precizne izvedbe in ljubi skoraj impresionistično potezo, medtem ko je njegov ptujski tovariš vestnejši v podajanju posameznosti. A vendar prihajata vsak po svoji poti do zanimivih rezultatov. Prav dobra je tudi »Povodenj v Slovenskih goricah«, ki predstavlja za slikarja vedno zanimivi pomen podajanja drevesnih skupin v zvezi z mokrim elementom. V »Zimski krajini« podaja avtor mračno zimsko nastrojenje, ki vpliva skoraj preenolično. Bolj kontrastna in zato učinkovitejša je »Mariborska stolnica«, ki je tudi v snegu naslikana in kjer pride lepota častitljive gotske stavbe v beli okolici posebno do veljave. Med najbolj uspelimi slikami je gotovo primorski motiv »Mala ladjedelnica«, ki vsebuje v kompoziciji, posebno pa v uspeli zračni perspektivi prave slikarske vrednote.

Med figuralnimi kompozicijami je po velikosti in živahnosti najefektnejša slika »Lukarice«, pri katerih je v ospredju stoječa prodajalka z vencem čebule podana posebno živahno.

Te in vse ostale slike prav dobro označujejo mariborskega umetnika, ki se je v razmeroma kratkem času povzpel na vidno mesto med slovenskimi slikarji. Želimo, da bi nam uspehe svojega dela pokazal še večkrat. —n.—

Zapiski

Avdicija Huga Florjančiča. V Narodnem gledališču in v stanovanju režiserja Skrbinška je bila avdicija mladega kandidata za dramski oder Huga Florjančiča. Izšel je iz šole Milana Skrbinška in se izpopolnjeval na Dunaju in v Pragi. Po dveletnem presledku je notranji gon, ki ga je že zgodaj zavabil k iskanju igralskega izživljanja, premagal vse pomisleke in H. Florjančič se je odločil za težko, a mikavno pot igralca. Na avdiciji je pokazal svoje sposobnosti kot Maks v nekaterih prizorih iz Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« in kot »morilec« v Frankovem »Vzroku«. Po teh vtiskih smemo sklepati, da ga odlikuje poleg prikupne vnanjosti prijeten, neprisiljenih modulacij zmožen glas simpatične barve, že sedaj znatno razvita sposobnost prepričljivega izražanja čustvenih stanj, obvladanje mimike in kretenj v afektih, dovolj naravna igra v navadnih situacijah. Kultura glasu in igre sloni na zdravi nadarjenosti in na sočnem temperamentu, ki vzbujata najlepše nade v nadaljnji razvoj. Vsekako bi bilo želeti, da bi se predstavil širšemu avditoriju v kaki repertoarni vlogi. (—u.)

Sedemdesetletnica skladatelja Vitězslava Nováka. Na Češkem in Moravskem so se vršile v zadnjih tednih številne slavnosti v zvezi s sedemdesetletnico enega najpomembnejših sodobnih češkili skladateljev, tudi pri nas znanega Vitězslava Nováka. Tega plodovitnega komponista smatrajo Čehi za sodobnega nadaljevalca tiste glasbene linije, ki sta jo postavila v češki glasbi velika mojstra Smetana in Dvořák. Nadaljujoč njuno bleščečo tradicijo in poglabljajoč se v neizrabljene globine češke folklorne glasbe, je Novak ustvaril delo, ki bo v češki glasbi prav tako trajno, kakor je delo obeh njegovih vzornikov, čeprav ju morda povsem ne dosega. Vitězslav Novak je bil za svoje dolgoletno in uspešno glasbeno delovanje nagrajen s častnim doktoratom praške češke univerze in z raznimi drugimi častmi. Pod njegovim mojstrskim vodstvom so se razvijali tudi nekateri jugoslovenski skladatelji.

Jubilej Rudolfa Deyla. Nedavno je praško Narodno gledališče proslavilo 35letnico delovanja češkega igralca Rudolfa Deyla na odru tega reprezentativnega češkega gledališča. Proslava je pokazala, kako velik ugled in široko popularnost uživa ta igralec v češki Pragi. Za nas Slovence je njegov jubilej zanimiv predvsem zaradi tega, ker je Rudolf Deyl pred 42. leti začel svojo igralsko kariero v slovenskem gledališču v Ljubljani. Pred tem je nastopal samo v dijaških diletantskih predstavah. V Ljubljani je ostal nekaj let in tu dozorel v sposobnega igralca, ki se je dodobra naučil slovenskega jezika in se z mladostnim vzgonom vživel v naše kulturno okolje. Kdor je imel priliko govoriti ž njim še pred nekaj leti, je mogel opaziti, kako so mu v razgovoru o Ljubljani vzplamtele oči in kako rad je ponavljal slovenske verze iz kakšne klasične tragedije, ki so mu ostali v spominu in ki jih je navajal v tedanji naši odrski izgovorjavi. Iz Ljubljane je odšel Deyl v Plzen, odtod pa pred 35. leti k Narodnemu gledališču v Pragi, kjer se je s časoma uvrstil med igralske stebre njegove Drame. Ob priliki Deylovega jubileja so češki listi priobčili članke, v katerih so poudarjali Deylov umetniški pomen in njegove dolgoletne zasluge za češko dramo.

Praški kvartet v Monakovu. Nedavno je sloveči Praški kvartet prvič koncertiral v Monakovu in je dosegel izreden uspeh. Kritika je ob tej priliki priznala, da je Praški kvartet eden najboljših, kar jih pozna današnji svet. Kvartet je izvajal program z Beethovnom, Dvořakom in Smetano.

V Rusiji slave Mickiewicza. Ob 25letnici smrti »kneza poljskih pesnikov« Adama Mickievicza, čigar ostanki počivajo na Wawelu v Krakovu, tem starodavnem središču poljske kulture, so v mnogih mestih Sovjetske zveze proslavili njegov spomin. Take svečane prireditve so bile v Vilnu, Minsku, Kijevu, Lvovu in Moskvi.

Iz Celja

e— **Zatemnitev Celja.** V petek 29. t. m. bo vaja v zatemnitvi mesta. Da bi bila ta vaja čim uspešnejša, naroča mestno poglavarstvo vsem prebivalcem v območju mestne občine celjske, da si oskrbijo potreben material, s katerim bodo zastrli okna in odprtine, da ne bo uhajala nikjer svetloba na prosto. Posebej opozarjamo na to lastnike gostinskih obratov, tovarn, avtomobilov in one, ki imajo svetlobno reklamo, odnosno razsvetljene izložbe. Paziti je treba tudi, da ne bodo dvoriščne strani stavb razsvetljene. Za vežbo veljajo odredbe, ki so bile svoj čas izdane glede zatemnitve. Opozarjamo, da ni dovoljeno zadrževati se v času vežbe na ulici nikomur, razen onim, ki imajo nujne in neodložljive opravke, n. pr. odhod na kolodvor, po zdravnika ali podobno. Izvršitev teh odredb bodo nadzirali in bodo proti onim, ki se ne bi pokorili, kazensko postopali. Pričetek vežbe bo ob 18.30 in sicer čim ugasne ulična razsvetljava. Vežba traja, dokler ne zagori spet javna razsvetljava. Signala za pričetek in konec vaje ne bo.

Pri slabem teku, zaprtju črevesja poživi ena čaša naravne **Franz-Josefove** grenčice pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal. Reg. S. br. 15485/35

e— *Praznovanje prvega decembra.* Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Prvi december se bo praznoval na slovesen način kot praznik zedinjenja troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Opozarjamo vse hišne posestnike, da morajo biti ta dan poslopja okrašena z državnimi zastavami.

e— *Nedeljski počitek v mesarski obrti.* Združenje mesarjev in klobasičarjev v Celju sporoča, da bodo mesnice in stojnice od 1. decembra do 28. februarja ob nedeljah ves dan zaprte. Občinstvo naj se oskrbi z mesom že ob sobotah.

e— *Podražitev v frizerskih in brivskih salonih.* S 1. decembrom se bodo cene v frizerskih in brivskih salonih v Celju zvišale za okrog 20 odstotkov. Frizerji in brivci so med onimi redkimi, ki doslej niso dvignili svojih cen, čeprav so bili za to upravičeni sorazmerno z drugimi gospodarskimi panogami. Ob tej priliki sporočamo, da se frizerski in brivski saloni zapirajo ob sobotah točno ob 20.

e— *Uradni dan Zbornice za TOI* za Celje in okolico bo v torek 3. decembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

e— *Ljudsko vseučilišče.* V petek 29. t. m. ob 20 bo prof. dr. Pavel Strmšek nadaljeval predavanje o šmarsko-kozjanskem okraju, ki je bilo v ponedeljek zaradi motnje v projekcijskem aparatu prekinjeno. Predavatelj bo predvajal okrog 70 lepih skioptičnih slik. Vstopnice za ponedeljsko predavanje veljajo tudi za jutri.

e— *Razglas o izvozu 500 vagonov furnirskih hlodov domačega oreha* je nabit na uradnih deskah mestnega poglavarstva v Celju.

e— *Vsi posestniki,* ki so po l. 1918. iz lastne iniciative in ne po nalogu bivšega sreskega načelstva ali mestnega poglavarstva pogozdili kako negozdno zemljišče, to je travnik, njivo, vinograd, pašnik ali slično, da se čimprej javijo na mestnem poglavarstvu v Celju, ki bo zahtevalo od njih razne podatke. Ta prijava je v interesu prizadetih posestnikov.

PLESNE VAJE DATŠ
danes ob 20. Velika dvorana - Narodni dom

e— *Knjige Vodnikove družbe so prispele.* Člani jih dobijo v celjski podružnici »Jutra« v Kocenovi ulici 2. Tudi nečlani lahko dobijo knjige po običajni nabavni ceni.

e— *Vreče je kradel.* V zadnjem času je 35-letni zidarski težak Vinko J. ukradel z dvorišča neke trgovine v Prešernovi ulici mnogo vreč, ki jih je potem razprodajala 40-letna delavka Marija K. Obema so prišli te dni na sled. Pri Vinku J. so našli še polovico ukradenih vreč, ostale vreče v vrednosti 2250 din pa je bil že spravil v denar.

Iz Maribora

a— **Nacionalni in sokolski Maribor** se bo polnoštevilno udeležil sobotne slavnostne akademije v Sokolskem domu.

a— **Razpis Slomškove nagrade za 1941.** Mestno poglavarstvo v Mariboru razpisuje Slomškovo nagrado za l. 1941 v znesku 5000 dinarjev. Pravico do tekmovanja imajo v mariborskem kulturnem področju delujoči pisatelji. Delo je treba predložiti do 1. septembra 1941 predsedniku mestne občine mariborske tako, da je avtor označen z geslom, njegov naslov pa priložen v zaprti kuverti.

V PROSLAVO ZEDINJENJA
bo v nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 v vseh prostorih Sokolskega doma
SLAVNOSTNI PLES
Vstopnina: Predprodaja din 10.—. Večerna Obleka: kroj — narodne noše — temna. blag. din 15.—.

a— **Oproščeni pekovski mojstri.** Poročali smo o novi ovadbi pekovskih pomočnikov zaradi kršitve nočnega dela. Na podlagi te ovadbe so se morali zagovarjati pred tukajšnjim sodiščem pekovski mojstri Martin Auer iz Maribora, Rok Belina iz Studencev in Hubert Auer s Pobrežja. Vsi trije so bili oproščeni.

a— **Čevljarski mojstri in pomočniki.** Tik pred podpisom pogodbe o sporazumu med čevljarskimi mojstri in pomočniki so nastale ovire, tako da pogodba še ni podpisana.

a— **Obrtniška proslava 1. decembra.** Slovensko obrtno društvo v Mariboru priredi za gojence obrtne nadaljevalne šole proslavo 1. decembra. Ob tej priliki bo v Ljudski univerzi predavanje in akademija, ki se je bodo udeležili mojstri in pomočniki.

a— **Zimske tatvine.** Množijo se primeri tatvin zimskih plaščev in oblek. Mariji Trudnovi iz Gregorčičeve ulice so ukradli zimski plašč, vreden okoli 800 din, uradnici Janji Lobenweinovi so ukradli zimsko suknjo, gostilničarju Ivanu Purgarju na Glavnem trgu kratko zimsko suknjo, vredno 900 din. Policija razčiščuje tatvine.

a— **Drevi premiera.** Uprizori se Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«. Zasedba je sledeča: Grozd P. Kovič, Grudnovka Starčeva, Gruden Nakrst, Gornik Gorinšek, žurnalist Ščuka · Skrbinšek, Grozdova Zakrajškova, Gornikova nečakinja Savinova, Mrmoljevka Kraljeva, Sirotka Crnobori, Kadivec Verdonik, Kremžar Košuta, poet Stebelce Venišnik, prvi občinski svetnik Košič, v ostalih vlogah še Rasbergerjeva, Turk, Ledinek, Harastovič in Blaž.

a— **Ljubosumnost mu je potisnila v roke samokres.** Pred tukajšnjim malim kazenskim senatom se je moral zagovarjati 31letni gostilniški pomočnik Rudolf Rakuša iz Grab. Bil je obtožen zaradi tega, ker je 8. septembra v Grabah streljal s samokresom na svojo izvoljenko, posestnikovo hčerko Kristino Kocjanovo, ki ji je krogla obtičala v pljučih, pa so ji v bolnišnici rešili življenje. Med obema je bilo ljubavno razmerje, ki se je pa potem pričelo ohlajevati, dokler ni sledil žalostni dogodek 8. sept. Obtoženec je dejal, da je ravnal v nepopisni ljubosumnosti ter v hipu duševne zmedenosti. Izrazil je globoko obžalovanje nad tem, kar je storil. Senat ga je obsodil na tri leta robije ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo treh let.

a— **V smrt pod vlak.** Na železniški progi med Pragerskim in Slovensko Bistrico se je vrgel pod tovorni vlak neki 34letni Jakob Završek, doma iz Brstnika nad Laškim. Završek je obležal na tiru z odrezanima nogama. Tovorni vlak se je ustavil in so Završka naložili na vlak. Z mariborske železniške postaje so ga reševalci prepeljali v splošno bolnišnico. Zdravniki so ga hoteli rešiti s takojšnjo transfuzijo krvi. Završek pa je izgubil preveč krvi in je v noči na sredo izdihnil. Kakor kaže pismo, ki so ga našli pri njem, je vzrok samomora življenjsko razočaranje in neuslišana ljubezen.

a— **Vstopnice** za telovadno akademijo, ki bo v soboto 30. t. m. in za slavnostni ples, ki bo 1. decembra v proslavo zedinjenja, dobite v predprodaji pri Putniku. (—)

a— **Krznarstvo P. Semko,** Aleksandrova 12, vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke. (—)

a— **Iz Studencev.** Drevi ob 19. predava v studenški Ljudski univerzi nastavnica meščanske šole Milica Stupanova o sodobnih nasvetih našim gospodinjam. Skioptične slike. V soboto ob 20. je v studenškem Sokolskem domu proslava praznika Zedinjenja.

BABYMIRA krema
SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUŠČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LIŠAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO.
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

Gospodarstvo

Cene in denarni obtok

V nedeljski številki smo na tem mestu opozorili, da je neupravičeno naziranje, češ da se morajo naše cene v enakem obsegu dvigniti, kakor se je povečal naš obtok bankovcev. Zlasti smo opozorili, da je pretežni del povečanega denarnega obtoka tesavriran in da ta denar ni v prometu. V tej zvezi je zanimiv tudi razvoj cen v nekaterih drugih državah. Ponovno smo že omenili, da se je nivo cen v Madžarski in Bolgariji le razmeroma neznatno dvignil, čeprav se je v obeh državah tudi obtok bankovcev precej povečal. V obeh državah so namreč že lani uvedli smotrn režim kontrole cen, ki obsega vse najvažnejše predmete v vseh fazah prometa in zlasti tudi blago, ki ga prodaja kmet na trgu. Zato se v obeh državah ni mogla razviti spekulacija in se cene niso prekomerno povečale.

Kakor smo včeraj kratko poročali, razmišljajo sedaj tudi na merodajnih mestih v Beogradu, da se uvede splošna kontrola cen, pri kateri ne bo izvzeto blago, ki ga prodaja kmet, ker se da le na ta način ustaviti naraščanje cen. Ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanić se je pravkar vrnil iz Budimpešte, kjer je v spremstvu dveh drugih uradnikov proučil madžarski sistem kontrole cen, ki naj bi se spričo podobne gospodarske strukture uporabil tudi pri nas.

Da se da povišanju cen več ali manj izogniti tudi pri povečanem denarnem obtoku, če obstoja med prebivalstvom razpoloženje za tesavriranje, nam zgovorno potrjuje zlasti bolgarski primer. V Bolgariji je 15. oktobra obtok bankovcev narasel na 5900 milijonov levov, medtem ko je lani ob koncu julija znašal le 2890 milijonov levov in se je torej od srede lanskega leta povečal za več nego 100%. Navzlic temu se je nivo cen v Bolgariji od lanskega leta dvignil le za okrog 10 do 15%.

Značilna je v tem pogledu tudi statistika, ki jo objavlja dr. Flottmann (Berlin), čeprav se nanaša še na mesce junij in julij letošnjega leta. Po tej statistiki so bili življenjski stroški letos v juniju nasproti lanskemu juliju v Bolgariji celo za 1.5% nižji nego lani, medtem ko zaznamujejo vse ostale države povečanje, in sicer Zedinjene države za 1%, Nemčija za 3%, Madžarska za 7%, Švica za 9%, Švedska za 14%, Norveška za 15%, Anglija za 21%, Finska za 22%, Danska za 27%, Jugoslavija za 34% in Rumunija za 39%. V Jugoslaviji in Rumuniji je torej draginja zavzela mnogo večji obseg nego v drugih državah, kar bi se dalo gotovo preprečiti, če bi od početka uvedli smotrne ukrepe proti neupravičenemu dviganju cen, in sicer v vseh fazah prometa, kajti če se uvede kontrola samo v enem delu trgovinskega prometa, potem je reguliranje cen praktično neizvedljivo.

Pred zaključkom pogajanj za sanacijo Feniksa

Iz Beograda poročajo, da je imel trgovinski minister dr. Andres te dni več konferenc z drugimi člani vlade o končni rešitvi vprašanja jugoslovenskega Fenixa odnosno o njegovi sanaciji, o kateri je pripravljen načrt posebne uredbe.

O stanju pogajanj je izdal Akcijski odbor Fenixovih zavarovancev v Zagrebu (Djordjićeva 5) naslednje sporočilo:

Akcijski odbor Fenixovih zavarovancev v Zagrebu javlja zavarovancem, ki so se mu prijavili, da so pogajanja o sanaciji Jugoslovenskega Fenixa pred zaključkom. Po sedanjem stanju pogajanj bi se zavarovancem za tako zvana nova vplačila (izvršena od poloma naprej) priznalo 100%, za stara vplačila pa 70%, pri čemer bi zavarovanci, ki imajo manj nego 20.000 din zavarovalne vsote, dobili po posebni lestvici višji odstotek. Akcijski odbor priporoča zavarovancem naj še nekaj časa potrpijo.

Načrt za ustanovitev valjarne za jeklo na Hrvatskem

Znana revija za železarsko in kovinsko industrijo »Metalurgija« sporoča v najnovejši številki o načrtu za ustanovitev valjarne za jeklo v banovini Hrvatski ter pravi med drugim naslednje: Na področju banovine Hrvatske sta dve visoki peči za topljenje železne rude, in sicer v Capragu in v Topuskem. Poleg tega je na Hrvatskem več podjetij za predelovanje železa in jekla (Slavonski Brod, Osijek, Split, Karlovac), ni pa nobene Martinove peči niti valjarne, ki bi oskrbovala industrijo z valjanim železom odnosno jeklom in pločevino, ker dobivajo hrvatska industrijska podjetja te polizdelke iz ostalega dela države in iz inozemstva. Zato so merodajni činitelji v Zagrebu pričeli proučevati vprašanje ustanovitve osnovne železarske industrije. Kakor se zdi, je padla odločitev za Caprag, kjer že stoji moderna visoka peč in so glede prometnih zvez in možnosti razširjenja dani pogoji za uresničenje načrta za gradnjo valjarne. V zvezi s tem načrtom je bil tudi nedavni obisk bana dr. Šubašića. V ostalem se podjetje v Capragu naglo širi. Gradijo se nova električna centrala, upravno poslopje in delavnice, v teku so dela za razširjenje industrijskih tirov, vrhu tega gradijo tudi obrežje za pristanišče. Z montažo pregrejevalca bo v kratkem povečana kapaciteta visoke peči od 75 na 85 ton. Podjetje v Capragu pridobiva sedaj samo surovo železo za Martinove peči, ki se pa v Hrvatski sami ne uporablja, ker ni valjarne. Sedaj je edini kupec surovega železa iz Capraga Kranjska industrijska družba na Jesenicah.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje ponovno, četudi neznatno nazadovanje našega obtoka bankovcev, in sicer za 3.2 na 12.942 milijonov din (lani 8.950). Obveznosti na pokaz pa so se istočasno povečale za 136.2 na 3239.2 milijona din (lani 1952).

Zlata podlaga se je znova povečala za 24.6 na 2562.2 milijona stabilizacijskih din (lani 1987.2) v stvarni vrednosti 4099.6 milijona din. Devize ki se ne vštejejo v podlago, pa so narasle za 17.9 na 588.6 milijona din (lani 563.0). Menična in lombardna posojila so ponovno nekoliko narasla, in sicer za 58.2 na 1802.1 milijona din (lani 2510.4), medtem ko se je eskont bonov za narodno obrambo povečal le za 23 na 6047 milijonov.

Glede na stvarno vrednost zlate podlage je znašalo 22. t. m. kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 25.33% (prejšnji teden 25.30)%.

Znižanje skupnega poslovnega davka na izdelke iz celulozne volne

V zvezi z ukinjenjem luksuznega davka na celulozno volno je fin. minister v sporazumu s trgovinskim ministrom izdal **uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet.** Po spremenjeni pripombi k št. 227/400 se na izdelke in tkanine iz bombaža, volne in drugega rastlinskega materiala, ki vsebujejo celulozno volno, plača skupni davek v notranjem prometu po stopnji 8%, **pri uvozu pa 10%,** pri čemer se ima v notranjem prometu od pripadajočega skupnega davka za gotovo (finalno) blago odbiti dokazano plačani skupni davek na uporabljeno prejo. Na isti način se plača skupni davek na tkanine in izdelke iz čiste celulozne volne.

Pripombi pod št. 327/459 se doda tale pripomba: Na prejo iz čiste celulozne volne in prejo iz lesne volne, ki vsebujejo tudi bombaž, volno ali drugi rastlinski material in je namenjena industrijski predelavi, se plača skupni davek v **notranjem prometu po stopnji 4%, pri uvozu pa 5%,** v ostalih primerih pa se plača skupni davek v notranjem prometu po stopnji 8%, pri uvozu pa 10%. Podjetja, ki so dolžna voditi glede uvoza in domačega prometa knjige in evidence, predpisane v čl. 9. zakona o skupnem davku, morajo dokazati s potrdilom pristojne zbornice, da nabavljajo blago za lastno predilnico, pletilnico, tkalnico ali za industrijsko predelavo preje. Kdor z barvanjem izpopolnjuje prejo, nabavljeno od koga drugega, zaradi nadaljnje prodaje ali osebne porabe, plača davčni dodatek 1% od vrednosti izpopolnjenega blaga. Odškodnina, dobljena za barvanje preje na račun konsumenta ali druge osebe (podjetja), ki barvano blago samo dalje prodaja ali osebno porablja, je podvržena splošnemu davku na poslovni promet. Vse zgoraj označeno blago iz celulozne volne odnosno mešanice celulozne volne in bombaža, volne ali drugega materiala, ne spada pod luksuzni davek.

Sedanja pripomba pri št. 328/460 se spremeni in se glasi: Svilnata vata, ki se dobiva v domačih tkalnicah iz odpadkov surove svilnate preje, je podvržena skupnemu davku. Pri št. 326/458 velja pripomba k tej številki. **Celulozna volna je prosta plačila skupnega davka, če jo uvažajo domače predilnice za predelavo, v drugih primerih se pa zanjo plača skupni davek v višini 3.5%.** Na antiseptično vato iz čiste celulozne volne ali pa iz mešanice celulozne volne in bombaža se plača skupni davek v notranjem prometu v višini 6.5%, pri uvozu 10%. Nobeno zgoraj omenjeno blago iz celulozne volne odnosno iz mešanice celulozne volne in bombaža, volne, ali drugega rastlinskega materiala ni podvrženo luksuznemu davku.

Na koncu pripombe pod št. 331/463 se doda nov odstavek, ki se glasi: Na tkanine in izdelke iz čiste celulozne volne se plača skupni davek po postavkah iz petega odstavka pripombe pod št. 277/409. Na to blago se plača luksuzni davek.

Na koncu pripombe pod št. 356/490 se doda nov odstavek, ki se glasi: Na blago iz te tarifne številke, izdelano iz čiste celulozne volne odnosno iz mešanice celulozne volne in bombaža, volne ali drugega rastlinskega materiala, se plačapri uvozu skupni davek v višini 12.5% in ni podvrženo luksuznemu davku.

Novi predpisi se bodo izvajali od 1. decembra naprej.

Gospodarske vesti

= **Konferenca o novi ureditvi izvoza živine.** Pod predsedništvom ministra dr. Ivana Andresa je bila včeraj dopoldne v kabinetu trgovinskega ministra konferenca, na kateri so razpravljali o vprašanju nove ureditve izvoza žive živine. Konference so se razen zastopnikov prizadetih gospodarskih ustanov udeležili tudi minister dr. Branko Čubrilović, pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović, načelnik predsedništva vlade Ginić, ravnatelj direkcije za prehrano dr. Čošić, ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino dr. Bičanić, načelnik oddelka za izvoz dr. Dragoslav Mihajlović, ter zastopniki gospodarskih organizacij. Glavno zvezo kmetijskih zadrug je zastopal minister v pokoju Voja Gjorgjević. Na konferenci so razpravljali o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na novo uredbo o izvozu žive živine. Sklenjeno je bilo, da se v najkrajšem času izdela osnutek te uredbe. Na željo ministra dr. Andresa bodo o tem osnutku razpravljali na prihodnji konferenci, ki bo v najkrajšem času. (AA.)

= **Združenje trgovcev za srez Ljubljana—okolica** obvešča članstvo, da morajo biti v nedeljo dne 1. decembra na dan praznika Zedinjenja trgovine ves dan zaprte.

= **Posestna sprememba v Mariboru.** Tvrdka Roteks d. d. za tekstilno industrijo v Beogradu je kupila objekte Rosnerjeve mariborske tekstilne tvornice z zemljiščem, pisarniškim poslopjem, kotlarno, barvarno, skladiščem in tkalnico, in sicer za 4,712.200 din.

= **Prijave za odmero zgradarine.** V smislu razpisa finančnega ministrstva oddelka za davke, od 20. novembra t. l. (pov. št. 1601/III) morajo v času od **1. do 31. decembra 1940** vložiti prijave za odmero zgradarine za davčno leto 1941 **samo:** a) davčni zavezanci (novi), pri katerih se je začela davčna obveznost v teku leta 1940; b) davčni zavezanci (stari), pri katerih se je **zvišal** dohodek od zgradb po stanju 1. decembra 1940 za preko 25% nasproti dohodku, od katerega je odmerjena zgradarina za davčno leto 1940; c) davčni zavezanci (stari), pri katerih se je **zmanjšal** dohodek od zgradb po stanju 1. decembra 1940 za preko 25% nasproti dohodku, od katerega je odmerjena zgradarina za davčno leto 1940. **Vsem ostalim davčnim zavezancem ni treba vlagati zgradarinskih prijav, ker je pravomočna odmera zgradarine za davčno leto 1940 podaljšana za davčno leto 1941.**

= **Iz trgovinskega registra.** Vpisala se je tvrdka **»Izvoz-Uvoz«,** Hriberšek Anton, trgovina z južnim in domačim sadjem ter kolonijalnim blagom na debelo v Ljubljani. — **Pri Cinkarni** d. d. v Celju je izbrisan član upravnega sveta dr. Hugo Roth, industrijec iz Prage, vpisan pa Mihajlo Golubović, general v pok. iz Beograda; za predsednika je izvoljen Todor Lazarević in za podpredsednika Budimir Branko, člani eksekutive pa so Todor Lazarević, dr. Vladimir Nikolić in dr. Niko Badovinac.

Borze

27. novembra

Na beograjski borzi so danes notirali grški boni nespremenjeno 41.65 — 42.35, za bolgarske kliring čeke pa je bilo povpraševanje po 53.12.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri stalni tendenci notirala 443 — 445.50 (v Beogradu 444 — 445). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač pa je bil promet v delnicah Trboveljske po 370.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: New York 4425 — 4485, Curih 1028.64 — 1038.64. **Tečaji na svobodnem trgu:** New York 5580 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10.

Curih. Beograd 10, New York 431, Pariz 9.05, Berlin 172.50, Madrid 40, London 16.37, Amsterdam 229.50, Bruseli 69.25, Milan 21.75, Köbenhavn 83.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.75, Budimpešta 84, Sofija 4.30, Bukarešta 2.25, Carigrad 3.50, Atene 3.00.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 443 — 445.50, 4% agrarne 58 den., 4% severne agrarne 52 — 52.50, 6% begluške 77 — 78, 6% dalm. agrarne 70 — 71, 6% šumske 70 — 71.50, 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 98 — 99.50, 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 94.50 den., 8% Blair 101 den.; delnice: PAB 192 den., Trboveljska 370 — 372.50 (370), Šećerana Veliki Bečkerek 700 den.

Beograd. Vojna škoda 444 — 445, 4% agrarne 58 den., 6% begluške 77 — 77.50, 6% dalm. agrarne 70 — 70.50, 6% šumske 69.75 den., 7% Seligman 101.50 den., 7% Blair 95 den. (95.50). Narodna banka 6500 — 6600, PAB 191 — 193 (192).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago, 27. nov.** Začetni tečaji: **pšenica:** za dec. 87.625, za maj 84.50, za julij 82.75; **koruza:** za dec. 62.75, za maj 62.50, za julij 62.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (27. t. m.) Tendenca **nespremenjena. Pšenica:** za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. **Oves:** baški, sremski 320 — 322.50. **Rž:** baška 337.50 — 340; ban. 335 — 337.50. **Ječmen:** baški in sremski 347.50 — 350; pomladni 412.50 — 417.50. **Koruza:** baška sušena par. Indijja 266 — 268; par. Vršac 265 — 267. **Moka:** franko mlin v dunavski ban. krušna moka 358. **Otrobi:** franko mlin brez skupnega davka in vreč 180. **Fižol:** baški in sremski beli brez vreč 430 — 432.50.

ŽIVINA

+ **Mariborski živinski sejem** (26. novembra): Prignanih je bilo 8 telet, 13 bikov, 108 volov, 375 krav in 5 konj, skupaj 508 glav. Prodanih pa je bilo 282 glav. Cene so bile: debeli voli 8.50 do 9.50, poldebeli voli 7.50 do 8, plemenski voli 8 do 10, biki za klanje 6.50 do 8, klavne krave debele 7 do 8, plemenske krave 7.50 do 8.50, krave klobasarice 4.75 do 6.50, krave molznice 7 do 9, breje krave 6 do 7.50, mlada živina 7 do 9.50, teleta 9 do 12 din za kg žive teže.

Nastop Jožeta Galeta

Nocoj bomo videli na odru naše Drame tretjega Daneja v Funtkovi »Tekmi«. Po Severju in Borku bo nastopil v tej vlogi Jože Gale, mladi igralec praške šole, ki ga gledališka javnost prav za prav že pozna iz predlanske sezone, ko je postavil na našem odru nekaj svetlih likov, iz katerih je lahko vsakdo občutil in spoznal, da nam v njem rase nov igralec izrazitih karakternih vlog. Po odsluženem vojaškem roku bo danes prvikrat nastopil v večji vlogi, v kateri bo pokazal sadove dolgoletnega marljivega študija, združenega z umetniško nadarjenostjo, ki jo je že večkrat pokazal v manjših vlogah. Jože Gale je študiral najprej pri Šestu in Skrbinšku, nato pa je leta 1934 odšel v Prago na dramsko akademijo, ki jo je dovršil 1938. V Pragi je študiral tudi pri Burianu in režiserju Narodnega divadla Jiřiju Freyki in je že takrat kazal resna umetniška prizadevanja. Mlademu nadarjenemu igralcu želimo na njegovi umetniški poti čim več uspeha.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 28.: Tekma. Red B.
Petek, 29.: Krog s kredo. Premiera. Premierski abonma.
Sobota, 30.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Drevi bo nastopil Josip Gale v Funtkovi drami »Tekma« v vlogi Daneja, mladega kiparja. Avtor je pokazal v drami dva likovna umetnika, po značajih živo nasprotje: Lesovina, čigar umetniško stremljenje je polno častihlepja in želje po osebni slavi in ne trpi tekmeca poleg sebe, in kiparja Daneja, ki mu je umetniško delo glavni smoter in ki ga ne razjeda zavist in samoljubje kot Lesovina. Konflikt med obema, katerega težo nosi tudi Lesovinova hči Stana, je glavno gibalo drame. Igrali bodo: glavno moško vlogo Gregorin, glavno žensko Vida Juvanova, nadalje Gale, Potokar, P. Juvanova in Starič. Režiser M. Skrbinšek.

»Krog s kredo«, delo Li-Hsing-taoja v prepesnitvi Klabunda, je vzbudilo že ponovno veliko zanimanje gledališkega občinstva. Eksotično okolje, v katerem se dejanje godi, in močni dramatični vzpon dejanja, predstavljajo skupno z originalno zamišljenimi liki težke, a lepe igralske naloge. Delo bo zrežiral C. Debevec, inscenacija I. Vavpotiča.

OPERA

Četrtek, 28.: Figarova svatba. Red četrtek.
Petek, 29. ob 15.: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.
Sobota, 30.: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

W. A. Mozart je v svojih zrelejših delih po resničnosti in globini muzikalnega izraza prekosil vse svoje sodobnike in celo nešteto naslednikov. V svojem, poleg »Don Juana« najboljšem delu, »Figarovi svatbi«, nam je nanizal toliko vedrosti, živahnosti, temperamenta in ljubkosti, da lahko to opero po pravici prištevamo v vrsto največjih. Predstavo sta pripravila kapelnik dr. D. Švara pa režiser C. Debevec. Scenograf inž. arh. E. Franz. Naslovno partijo bo pel Betetto, sobarico Suzano Ribičeva, grofa Janko, grofico Heybalova, don Basilia Marčec, dr. Bartola Zupan, Marcelino Kogejeva, Kerubina Kušejeva, Antonia Dolničar, Barbko Polajnarjeva, Curtja Sladoljev.

Opozarjamo na uspelo baletno predstavo, ki bo v petek ob 15. po globoko znižanih cenah. Prva letošnja izvedba tega sporeda je dosegla prejšnjo nedeljo zvečer nedeljeno priznanje občinstva in zelo dobre kritike.

Foersterjev »Gorenjski slavček« kot slavnostna predstava, v proslavo narodnega praznika bo na predvečer narodnega praznika v soboto 30. t. m. Delo zbuja s svojo prikupno melodioznostjo in prisrčnim dejanjem prijeten vtis in je splošno priljubljeno. Izvajali ga bodo prvič v letošnji sezoni. Naslovno partijo bo pela Ribičeva, tenorsko Francl, dalje bodo nastopili Španova, Barbičeva, Anžlovar, Dolničar, Zupan in M. Sancin. Dirigent Anton Neffat, režiser D. Zupan.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 30.: Nenavaden človek.
Nedelja, 1. decembra, ob 15.15.: Nenavaden človek. Popoldanska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 28.: Za narodov blagor. Red C. Premiera.
Petek, 29. ob pol 15.: Cyrano de Bergerac. Dijaška predstava.

Led na krilih letal

Nevarnosti poletov v sedanjem času — Problem nosilnih in krmilnih ploskev

S prvimi vdori zimskega mraza v zadnjih tednih je stopil v središče zanimanja ponovno problem poledenitve letal. Vsepovsod se teoretiki in praktiki letalstva trudijo, da bi dobili primerne pripomočke proti temu

»sovražniku letalstva št. 1«

v zimi in v velikih višinah.

Ta poledenitev nima s talno temperaturo nobene zveze. Vsak človek ve, da se letalci tudi poleti debelo oblačijo, če jih pot vede v velike višine. V zračnih plasteh nad 5000 m vladajo tudi v najbolj vročem poletju pogostoma

hude temperature pod ničlo.

A to še ni vzrok, da se letalo v takšnih zračnih plasteh obda z ledno skorjo. Potrebno je pred vsem, da so v njih še kapljice preohlajene vode. Kakor znano, se lahko zgodi tudi pri malenkostnih temperaturah pod ničlo, da voda v posodah na prostem ne zledeni. Če pa vržemo vanjo kamenček, se v kratkem času stvori ledna plast. Za zledenitev vode je v takšnem primeru razen nizke temperature potreben torej tudi nekakšen

sunek od zunaj.

V zračnih plasteh s temperaturo pod lediščem so pogostoma oblaki preohlajene vode. Ti oblaki so za letala posebno nevarni. Če gre letalo skozenj, se vodne kapljice namreč takoj sesedejo na površino hladnega stroja v podobi lednih kristalov. Pri temperaturah pod ničlo pa so tudi oblaki, ki že vsebujejo ledne delce. Ti

oblaki niso nevarni,

ker se ledni delci odbijejo od letala kakor peščena zrna. Tudi sneg ne more letalu škodovati. Le če gre za tajajoči sneg, ki se sprijema na letalo, obstoji nevarnost. Iz vsega tega je razvidno, da nikakor ni vsak polet skozi oblake zvezan z nevarnostjo poledenitve.

S temi spoznanji so izgubile veljavo

vse dosedanje teorije

o tem vprašanju. Letalec ima sedaj nekaj lažje stališče, ker gre edino za to, da zna razločevati nevarne oblake od nenevarnih. Seveda pa mu to pri nočnih poletih, kakršni so običajni v vojnem času, ne koristi mnogo, in to tem bolj, ker mu manjka vremenskih poročil, iz kakršnih v mirnem času lahko mnogo sklepa.

V dnevni svetlobi

pa se vodni oblaki v svoji zunanjosti razločno razlikujejo od lednih oblakov.

Pri poletu skozi preohlajen oblak odbije veter, ki ga dela letalo, večji del nevarnih kapelj. Tiste, ki brizgnejo na letalo, pa stvorijo, kakor smo že omenili, na njegovi površini ledno plast. Posebno trdno se ta led sprime z vsemi pomoli, ostmi, majhnimi nevarnimi deli v površini in

s čelno stranjo letala.

Učinek poledenitve je lahko zelo usoden, v vsakem primeru pa pomeni novo obremenitev letala. Največja nevarnost pa je v tem, da se spreminjajo vzletne in odporne sile nosilnih površin in s tem se spreminja in slabša stabilnost letala.

Že desetletja se znanost o letalstvu trudi, da bi izračunala

najugodnejše nosilne profile,

a če se ti zaradi poledenitve le za malo odebelijo, izgube svoje preračunane lastnosti in lahko se zgodi, da strmoglavi letalo celo na tla. A ne samo nosilne ploskve, tudi krmilne ploskve se zavoljo ledu lahko spremenijo in letalec svojega stroja potem

nima več v popolni oblasti.

Zaledenitev šip v kabinah povzroča slabo vidnost in tudi deli instrumentov se lahko prevlečejo z ledno plastjo. Jasno je tedaj, da skušajo nevarnost poledenitve odpraviti z nazrazličnejšimi pripomočki. Najučinkovitejši pripomoček je pač ogrevanje ogroženih površin. Poleg tega imajo celo vrsto mehaničnih in kemičnih pripomočkov. Vendar pa letalska znanost in tehnika tega problema

še nista zadovoljivo rešili.

Najprej je treba napraviti ceste

Posnetek izza bivanja italijanske vojske na grškem bojišču. Italijani so morali v zasedenih krajih najprej napraviti ceste, da so si zagotovili zveze z zaledjem

Srebrniki padajo izpod neba...

V vasi Mečerovu v Rusiji so ljudje pred nekaj časa doživeli nenavadno reč. Med divjim viharjem s točo in dežjem so začeli deževati z neba srebrni kovanci. Te srebrnike, ki niso nobene sličnosti s sovjetskim ali nekdanjim carskim denarjem, so kmetje izročili oblastem in te so oddale zgodovinskemu muzeju v Moskvi, da jih preiščejo.

Sedaj so strokovnjaki objavili verjetno razlago tega čudeža. Gre za tenke srebrne kovance, ki jih je dal v 15. stoletju kovati veliki knez Mihajl Fjodorovič. V tistem nemirnem času so te srebrnike pač zakopali v zemljo, a vihar je razkril zemljo in jih dvignil ter odnesel s seboj skozi zrak.

Gasilci s padali

Zvezna gozdarska uprava je uporabila za gašenje požarov visokih gozdov v državi Washington padalce. Ti gasilci s padali nastopajo v skupinah po šest do osem gozdarjev in gozdnih čuvajev, ki so opremljeni z gasilnimi pripravami, majhno brezžično oddajno postajo in 60 m dolgo vrvjo, s katero se spustijo lahko na tla, če pristanejo v krošnji kakšnega drevesa.

Že lansko leto so delali v Zedinjenih državah poskuse s tem načinom gašenja in so se obnesli, a že dalj časa preskrbujejo tam gasilna moštva v gozdovih s pomočjo letal z orodjem, živežem in drugimi potrebščinami.

Podiranje porušenih hiš v Londonu

Posebni oddelki angleške vojske podirajo objekte, ki so jih razdejale sovražne bombe

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je predsednik angleške vlade Churchill odklonil 48 urno božično premirje, katerega je predlagal Vatikan;

da se morajo končati gledališke in kinematografske predstave v Španiji do 12. ponoči, kavarne pa se zapirajo najpozneje ob 1. uri zjutraj;

da so na Uralu odkrili nove rudnike premoga;

da so letos zasejali v Romuniji dva milijona ha zimskih posevkov;

da pripravlja gledališče v Berlinu Ostrovskega komedijo »Nevihta«;

da je večja eskadra angleške mornarice zapustila Gibraltar;

da je vrhovni poveljnik grške vojske general Papagos izdal proglas, v katerem pravi: »Več je vredna ena sama ura svobode, kakor leto dni življenja v suženjstvu«;

da straži 110 policistov jetnike v Riomu: Daladiera, Reynauda, Mandela, Bluma in Gamelina;

da kaže Daladier v ječi veliko ravnodušnost, Reynaud optimizem, Gamelin piše svoje vojaške spomine, Blum in Mandel pa bolehata.

„Večni" papir

Že mnogo je bilo poskusov, da bi izdelali neuničljiv papir. Sedaj je videti, da je to uspelo nekemu danskemu tiskarju, ki živi v Stockholmu. Papir, ki ga izdeluje, je neobčutljiv za ogenj, a je tudi tako trden, da ga ni mogoče trgati.

Obisk v dvorani fotografij

Angleški kralj in kraljica v londonskem informacijskem ministrstvu, kjer jima propagandni minister Duff Cooper razlaga posnetke britanskih letalcev

Prestolonaslednica v pregnanstvu

Daleč od domovine pričakuje princesa Julijana rojstva tretjega otroka

V kanadskem mestu Ottawi je videti ta čas pogostoma mlado, preprosto oblečeno damo, ki kupuje v trgovinah elegantnega mestnega predela. Samo izbrani lišp, ki ga nosi ta mlada dama, vzbuja takoj pozornost. S seboj vodi običajno majhno deklico za roko.

Le če pozorno zasleduješ njeno pot, boš opazil, da ji sledita v primerni razdalji dva gospoda. Ko vstopi v kakšno trgovino, čakata nanjo na cesti. To sta holandska tajna policista, ki pazita na holandsko prestolonaslednico, princeso Julijano, ki se je, kakor znano, zatekla v Kanado, da bi tam, daleč od domovine, pričakala rojstva svojega tretjega otroka. Razen neke intimne prijateljice in neke sobarice, kakor tudi potrebnega osebja za obe princesini hčerkici, med katerima je mlajša skoraj še dojenček, je spremljal prestolonaslednico v daljno, tujo deželo samo še nje stari telesni zdravnik. Njena mati, kraljica Viljemina, in nje mož, princ Bernhard, sta ostala v angleški prestolnici, kjer doživljata vsak dan točo nemških bomb.

Nova ameriška oporišča,

katera je odstopila Velika Britanija Zedinjenim državam

Koncert brez instrumenta

Nenavadna smola je doletela ruskega pianista Aleksandra Brajlovskega. Na potovanju skozi Južno Ameriko bi moral nastopiti tudi v kolumbijskem mestu Baranguilli. V mestnem gledališču je številčna publika pozdravila umetnika z močnim aplavzom. Ko je pa hotel začeti, se je zaman oziral, kje je klavir. Oder je bil prazen. A tudi v vsem gledališču ni bilo nobenega glasbila te vrste. Gledališko ravnateljstvo je bilo enostavno pozabilo na to reč. V veliko jezo pianista in občinstva je bilo treba prireditev odpovedati...

Velika selitev severnih jelenov

Iz Jakutska poročajo, da je nastopil letos v Sibiriji zelo zgodaj občuten mraz. V področju Verhojanska se je zaradi tega zbralo okoli 10 tisoč divjih severnih jelenov, ki so nastopili pot proti jugu. Jelenom sledijo krdela volkov, za volkovi pa gredo čete majhnih glodalcev, ki požro vse, kar pustijo za seboj volkovi. Letošnja selitev severnih jelenov je izredna, zato jo ruski listi beležijo kot nekaj posebnega.

Deset televizijskih postaj v USA

Ameriške zvezne oblasti so dovolile, da se uredi deset televizijskih postaj z desetimi različnimi valovnimi dolžinami. Te postaje bodo rabile za poskuse. Vodilne radijske in znanstvene družbe bodo za ta namen izdale 3 milijone dolarjev. Ker imajo v Zedinjenih državah že 15 poskusnih televizijskih oddajnih postaj, bo to število naraslo sedaj na 25 postaj, skušni stroški pa znašajo 25 milijonov dolarjev.

ANEKDOTA

Za 50-letnico Richarda Straussa je dunajska vojaška godba zaigrala slavnemu skladatelju in dirigentu podoknico. Zaigrala je valček iz njegovega »Kavalirja z rožo«. Jubilar se je kapelniku zahvalil z besedami:

»To ste napravili sijajno. Vse priznanje!«

Vojaškemu poveljniku je od ponosa sijal obraz:

»Hvala lepa, gospod generalni glasbeni direktor,« je dejal. »Vidite, napisati zna to vsakdo, toda zaigrati — to je pa težavno delo!«

VSAK DAN ENA

»Pravite, da vam ta klobuk slabo pristoja... No, počakajte, da pomerimo naslednjega!« («Ric et Rac«)

M. Ary Leblond

V zadnjem trenutku

Moj asistent mi je rekel, da me nekdo v sprejemnici čaka. Šel sem tja. Mlad črnec, skoraj modročrn, pa zelo elegantno oblečen, je vstal pred menoj. Takoj sem vedel, da je iz Amerike. Še preden je izpregovoril, sem osupnil nad njegovimi lepimi usti: med vijoličastimi ustnicami, ki so bile kakor zrela smokva, je blestelo zlato ozobje.

»Kaj želite?« sem vprašal. »Imate tako krasno zobovje, da očitno ne potrebujete moje pomoči?«

»O da, gospod doktor, da!« je rekel žalostno. Imel je globok bas, enega izmed tistih glasov, ki primejo človeka za srce. »Nujno potrebujem vaše pomoči. Ampak prosim vas, najprej vam moram vse pojasniti, da boste razumeli...«

»Moj čas je zlato. Prosim, hitro...«

»...Prihajam iz Bordeauxa. Pustil sem tam žensko, ki jo ljubim... in katera tudi mene ljubi. To je dekle iz dobre rodbine... belokožka... plavolaska. Moj ideal je bil zmeraj, da bi vzel belokožko... ampak popolno belokožko.«

»Dragi gospod, prosil sem vas, da se požurite. S čim vam morem postreči?«

»Oh, gospod doktor, lepo vas prosim, imejte potrpljenje... Vem, da se vam mudi, toda ne bodite hudi, meni se še veliko bolj mudi kakor vam. Meni se zdi, da me čas naravnost ubija, tako hiti!« In res — njegove porcelanaste oči so strašno nemirno in neprestano gledale na stensko uro s takšnim strahom, s kakršnim gleda menda obsojenec na pripravo, s katero bo usmrčen.

»Že tistega blaženega svetega večera, ko sva se srečala, Odetta in jaz, sva si prisegla zvestobo. Rodbina je izvedela še tisti večer, da sta se najini srci zaročili. Bili so mi vljudni. Sprejeli so prstan in vsa moja darila. Klicali so me po mojem krstnem imenu... ampak nikoli, nikoli niso niti omenili, kdaj bo poroka.

In nenadno, včeraj, me moj bodoči tast poprosi, naj se peljem v Pariz po svoj krstni list... po nravstveno izpričevalo... skratka po listine, brez katerih, kakor mi je izjavil s poudarkom, ki me je vznemiril, ne more ne on ne njegova žena niti približno določiti dneva najine...«

»Dragi gospod, tu ni niti magistrat niti policija. Prosim, s čim vam lahko...?«

»Oh! Počakajte, prosim! Takoj boste razumeli! Kam bi jaz ne bil letel, samo da bi se tisti krasni dan približal? Rekel sem, da se odpeljem v Pariz. In takoj me je moja bodoča tašča — kakor slučajno — prijazno poprosila, da bi ji to in ono oskrbel: naj grem v to in to veletrgovino, k tapetniku, v parfumerijo, k zdravniku za oči...«

»Ampak, dragi gospod, jaz nisem zdravnik za oči, temveč za zobe... slišite? Za zo-be!«

Veselo je rekel s svojim močnim basom:

»Seveda, in hvala Bogu, gospod doktor, ker naju boste rešili, Odetto in mene!...«

Krčevito me je prijel za ramo, da bi mu ne ušel iz lastne sobe.

»Torej od včeraj begam po Parizu. Ko pa sem izvedel, koliko dni bi moral tukaj ostati, preden bi dobil tiste nesrečne papirje, ki jih zahteva moj bodoči tast, in ko sem videl, da bi mi potem, če bi svoji bodoči tašči oskrbel in plačal vse reči, ki jih hoče imeti in za katere mi ni nič dala, ne ostal niti belič, se mi je nocoj porodila pametna misel!«

Dalje ga nisem več poslušal. Položil sem mu roko na ramo in ga potiskal proti vratom. On pa je vzbočil prsi kakor boksar in rekel s skoraj grozečim glasom: »Spoznal sem, da sem v svoji zaljubljenosti zlezel v past, ki sta mi jo nastavila brez Odettine vednosti onadva, ki nista hotela postati moj tast in moja tašča. Gotovo sta bila vesela, da se jima je posrečilo, oddaljiti me od moje nevesti. Pa veste zakaj, ljubi gospod? Hočeta jo v moji odsotnosti omožiti z nekim čudnim Argentincem, ki je pol leta v Bordeauxu in ki se baha, da si je tam že nagrabil milijon. Kako, to sam Bog ve. Prepričan sem, da je bil ta pustolovec za jutri večer povabljen k njim na večerjo. **Ampak pri tej svečanosti moram biti tudi jaz.** Ne morem strpeti, da bi se moja nevesta in ta lopov s črno dušo sešla za mojim hrbtom. Veste, gospod, kadar sem blizu Odette, se nič ne bojim zanjo. Toda ona mi je sama priznala svojo slabost: to ni zlato, tudi ne srebro, ampak to je avto, ki jo mika in vabi. Če le sliši to besedo, se ji v glavi zvrti... Ako bi me ne bilo tam, bi lahko izkušnjava srce zmešala. Pomislite, ta lopov ima tri voze!«

»Za vraga, čemu pa potem čakate? Zakaj ste šli k meni, ne pa naravnost na postajo? Tecite, gospod, tecite, podvizajte se!«

»Ah! Vidite, da se dogovoriva in sporazumeva!« je odgovoril črnec in se oddahnil. **»Moram se podvizati.** Ampak kako? Nimam niti pare več, da bi si kupil vozni listek«. Pogledal me je. Z očmi je malone pogoltnil uro. »Tri je ura. Če ne bom o pol štirih sedel v vlaku, ne vem, kaj bo z menoj. Glave in srca nimam tukaj, ampak tam. Že desetkrat bi me bili skoraj povozili... Ali ste bili že kdaj zaljubljeni, gospod?«

»No torej, prosim vas poslednjič, s čim vam morem postreči? In zakaj ste prišli ravno k meni?«

Moj zagonetni lepotec je stopil brez besede na sredo sprejemnice, segel s prsti v usta, snel svoje ozobje, ga lepo obrisal ter mi ga podajal s kretnjo, ki ni bila brez nekega viteštva:

»Gospod, storite mi neizmerno uslugo! Kupite moje zobe!«

To je rekel tako proseče, obraz mu je bil tako obupan, da se nisem mogel zasmejati.

»Oh! Gospod! Vlak bom zamudil! Ura je tri in pet minut. — Ne utegnem več iti k nikomur drugemu. Dajte mi za to ozobje, kolikor hočete. Do smrti vam bom hvaležen, da ste mi pomagali, da si iznova pridobim svojo nevesto!«

To pot sem se zasmejal: »Pa ste v tem tako prepričani? Ali vam ni prišlo na misel, da bi jo na ta način najlaže izgubili, ako bi se pojavili pred njo in vašim tekmecem takole brez sekalcev in podočnjakov?«

Njegove brezzobe čeljusti so se bridko nasmehnile: »Ne bojte se! Doma imam še eno ozobje.«

»Tudi zlato?«

»Zlato!« je potrdil z amerikanskim ponosom.

Je li vsa ta storija resnična? Je tole zlato pristno? Bil sem čedalje bolj zmeden. Držal in težkal sem tisto lepo ozobje. To je bilo res krasno ameriško delo in, kakor se je zdelo, prav dobre vage. Toda obiskuje nas toliko sleparjev, najlepše oblečenih, ki nam skušajo »obesiti« ozobje iz ponarejenega zlata ali pa iz pravega zlata, toda ukradeno bog ve kje, mogoče celo mrličem.

»Gospod, dragi gospod, pri svoji ljubezni, pri svoji časti vam prisegam: nikar ne dvomite niti o moji besedi niti o mojem ozobju!«

In ta lepotec — atlet — mi je suženjsko otroško položil na roko svoje mesnate ustnice, ki so drgetale.

»Poslušajte«, sem rekel, »zdi se, da ste pošten mladenič... In pa... eh kaj! Če je to komedija — dobro ste jo zaigrali!«

Dal sem mu za ozobje 400 frankov. Mladenič se je izgubil kakor tat.

★

Vse leto sem gledal s smejavim dvomom lepo ozobje črnega ženina, katero sem imel v vitrini. To je bilo takrat, ko je bilo zlato tako redko, tako drago, ko sta Anglija in Amerika izvabili Franciji vso drago kovino. In nekoč me je prijelo, pa sem sklenil, da bom to osumničeno reč raztopil. No, ali bi vi verjeli? Bilo je najčistejše zlato. In glejte, kakšno je življenje: čez nekaj dni potem, ko sem dognal, da je zlato pravo, sem izvedel, da je bila tudi vsa zgodba resnična. Pismonoša mi je prinesel zelo lepo škatlico, okrašeno s trakovi. V njej so bili najboljši sladkorčki vseh vrst in tale vizitka:

Gospa in gospod Coridan Marcus in njun sinček se vas hvaležno spominjajo. Bordeaux.

Kar nekoliko botra sem se čutil.

INSERIRAJTE V „JUTRU"!

BELEŽKE

V Italiji razumejo stališče Jugoslavije

Beograjsko »Vreme« objavlja situacijsko poročilo svojega rimskega dopisnika o položaju na Balkanu, kakor se zrcali v italijanski luči. V poročilu beremo med drugim:

»Rimski politični krogi so prepričani, da postajajo odnošaji med Jugoslavijo in Italijo vedno bolj intimni in prisrčni. Italijanski tisk kaže popolno razumevanje za stališče Jugoslavije v sedanjem konfliktu. Listi naglašajo, da je dala Jugoslavija že niz dokazov svojega prijateljstva do Italije in Nemčije in da je to treba odkrito priznati in ceniti. Prav tako opozarjajo italijanski listi na objektivno pisanje jugoslovenskih listov v vojnem položaju na grškem bojišču. Rimski krogi pričakujejo, da se bodo prihodnje dni prijateljski odnošaji med Jugoslavijo in državami osi še bolj poglobili in utrdili. Jugoslavija je najmočnejša balkansko-podunavska država in lahko računa na položaju, ki si ga je sama pribrila na prijateljstvo držav osi. V gotovih rimskih krogih celo pravijo, da bi Jugoslavija lahko, odnosno morala postaviti svoje zahteve v smeri svojega geopolitičnega položaja.«

Konference v predsedstvu vlade

V predsedstvu vlade je bila včeraj dopoldne ob 10. konferenca, na kateri so bili predsednik vlade Dragiša Cvetković, podpredsednik dr. Vladko Maček, zunanji minister Aleksander Cincar-Marković, minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres in minister brez portfelja dr. Mihajlo Konstantinović. Ob 12. je bila nato nova konferenca, tudi v predsedstvu vlade. Na njej so bili razen predsednika Cvetkovića in podpredsednika Mačka še minister vojske in mornarice general Peter Pešić, prometni minister inž. Nikola Bešlić in minister brez portfelja dr. Smoljan.

Volja do svobode

V ponedeljek so v Novem Sadu svečano proslavili 22letnico zedinjenja Vojvodine s kraljevino Srbijo. Proslavo so organizirala vsa novosadska nacionalna društva in ji je prisostvovala ogromna množica ljudi. Glavni govornik je bil Stevan Pavlović, ki je v svojem govoru naglasil, da je bila Jugoslavija stvorjena po samoodločbi južnih Slovanov, potrjeni z neštetimi žrtvami v borbah za zedinjenje in osvobojenje. »Jugoslavija — je dejal — je veličastno delo našega narodnega genija, ki zahteva od nas vseh, da jo predamo rodovom za nami prav tako neokrnjeno in častno, kakor smo jo sprejeli mi iz rok njenih tvorcev. Jugoslovensko pokolenje v sedanjih usodnih trenutkih ve, kaj je njegova naloga, ki jo bo izvršilo tako, kakor to dolikuje sinovom največjih junakov človeške zgodovine.«

Enako svečana je bila proslava zedinjenja Črne gore s Srbijo. Glavna proslava je bila na Cetinju in so jo organizirali Sokoli. Po poročilih beograjskih listov Cetinje še ni doživelo take nacionalne manifestacije od takrat, ko je kralj Aleksander prvič službeno obiskal Črno goro in njeno prestolnico. S posebnim navdušenjem so pritrjevale zbrane množice Črnogorcev besedam Jovana Kontića, ki je dejal, da so Črnogorci za večno zedinjeni z brati Srbi, Hrvati in Slovenci v okviru kraljevine Jugoslavije. Poudarjal je dalje:

»Za Črnogorce ni življenja izven mej te naše Jugoslavije. Črnogorci smo zaradi posebnih prilik hodili često posebna svoja pota. Toda danes, ko slutimo, da bedi nad vsemi nami nevarnost, smo z ostalimi brati Srbi, Hrvati in Slovenci zliti v enotno nepremagljivo falango, ki je pripravljena vsak trenutek planiti v boj za svobodo in neodvisnost. Črnogorci smo v teh dneh pozabili na vse, kar nas je navajalo na posebna pota. Zato so mnogi, ki nas niso poznali do dna srca, v teh dneh razočarani.«

Naše meje so svete

Zabeležili smo že, kako so v Zaječaru proslavili 25letnico usmrtitve srbskih pravoslavnih svečenikov po Bolgarih. Enako mogočna je bila spominska proslava v Nišu, kjer se tudi nahaja velika skupna grobnica teh žrtev zaslepljene strasti.

Glavni govornik je bil svečenik Bora Milenković eden onih redkih duhovnikov te pokrajine, ki je takrat ušel smrti. V svojem govoru je obujal spomine na tragične dogodke pred 25 leti in je dejal med drugim:

»Kljub vsem žrtvam pa ne želimo biti ozkosrčni, ne maščevalni in ne prežeti sovražnega duha. Mi gledamo vsem dogodkom in preizkušnjam, ki nas morda še čakajo, vedrega čela v oči, ker vemo, da ni mogoče uničiti in trajno podjarmiti narodov, ki so vedno pripravljeni napajati rodno grudo s svojo krvjo. Naj pridejo nad naš narod še tako težke preizkušnje, mi se jih ne bojimo, ker vemo, da rode naše matere sinove, ki so navajeni zreti smrti v oči in umirati v obrambi svobode in neodvisnosti. Mi smo mirni, ker vemo, da nam ne more nihče odvzeti niti pedi naše zemlje, pa naj potem grozi s silo, nas obsipa z obljubami ali pa nas napade. Meje kraljevine Jugoslavije so posvečene s krvjo in gorje njemu, kdor bi se drznil položiti svojo roko na en sam naš mejnik.«

Izvrstno maskiranje nemških vojnih tovarn

V beograjski »Politiki« čitamo izvleček iz dopisa švedskih novinarjev, ki so nedavno obiskali Nemčijo. Med njimi je posebno zanimiv članek nekega novinarja, ki opisuje angleške letalske operacije nad nemškim ozemljem. Med drugim pravi:

»Razgovarjal sem z nemškimi strokovnjaki, ki so podrobno pregledali ostanke sestreljenih angleških letal. Potrdili so mi, da je material angleških letal prvovrsten. Konstrukcije letal so odlične. Vse podrobnosti odgovarjajo zahtevam moderne letalske tehnike. Pomanjkljivi so samo aparati za ciljanje pri metanju bomb. Nekateri izmed teh aparatov so naravnost primitivni in ne upoštevajo niti brzine letala niti zračnih razmer. Nemški aparati za ciljanje pri bombardiranju so daleko boljši.

Pri pregledovanju ostankov sestreljenih angleških letal so se nemški vojaški krogi prepričali, da razpolagajo Angleži s prvorazredno vohunsko službo. Zemljevidi in fotografske slike, ki so jih našli, dokazujejo, da so Angleži točno poučeni o legi vseh nemških industrijskih podjetij, prometnih središč ter skladišč surovin in orožja.

V razgovoru z nekim nemškim industrijcem sem zvedel med drugim tudi sledečo zanimivo zgodbo o angleški vohunski službi. Nedavno je bila dograjena v zapadni Nemčiji velika nova tovarna streliva. Zidanje tovarniških objektov je bilo izvedeno v največji tajnosti. Tovarna je odlično kamuflirana in stoji sredi gozdov. Pri višini 3000 m je sploh ni mogoče razlikovati od terena. Toda tri ure potem, ko so prvič stekli stroji, so se že pojavila angleška letala in pričela bombardirat tovarno. K sreči je doslej niso zadela, za kar gre glavna zasluga ravno izvrstnemu maskiranju tovarniških objektov.«

Posebne ladje proti podmornicam

Listi poročajo iz Londona, da gradi Anglija posebne vojne ladje, namenjene za borbo proti podmornicam in za zaščito trgovinskih ladij. Te ladje grade v serijski produkciji. Njih oborožitev kakor tudi vse tehnične podrobnosti drže v tajnosti. Strokovnjaki izjavljajo samo, da gre za ladje, ki so hitrejše od rušilcev, ki pa veljajo mnogo manj od njih. Razen tega se baje lahko zelo hitro grade.

Statistika o guberniji Poljski

Statistični urad poljske generalne gubernije je objavil nekaj podatkov o ozemlju in prebivalstvu tega dela Poljske, ki je sedaj vključen kot sestavni del v Veliko Nemčijo. Površina poljske generalne gubernije znaša okoli 100.000 kv. km. Na tem ozemlju prebiva malo manj ko 13 milijonov prebivalcev, tako da odpade približno 130 prebivalcev na kvadratni kilometer. Po posameznih okrožjih je gostost naselitve precej različna in se spreminja od 191 ljudi na kv. km v varšavskem okrožju do 87 ljudi na kv. km v lublinskem okrožju.

Bivše glavno mesto Poljske in sedaj sedež gubernijske oblasti Varšava je štela 1. junija letos 1.307.000 ljudi. Isti dan je štelo Krakovo 278.683 prebivalcev.

Stališče Argentine

Argentinsko zunanje ministrstvo je te dni predložilo kongresu svoje poročilo o argentinski zunanji politiki. Poročilo se nanaša na prvo leto vojne in riše argentinsko stališče takole:

Argentina gleda na evropsko vojno samo na sebi, kakor tudi na posledice in na skrbi, ki jih prinaša za druge narode, zlasti nevtralne, kot na »izjemen in nesrečen dogodek v zgodovini civilizacije«. Argentinska vlada je zasledovala razvoj vojne od vsega začetka z največjo pozornostjo ter je takoj proglasila nevtralnost. Ni doslej nobenega razloga, da bi Argentina to svoje stališče spremenila. Toda argentinska nevtralnost ni nikdar pomenila, da gleda Argentina na konflikt ravnodušno. Izdani so bili vsi ukrepi za varovanje argentinskih interesov doma in v inozemstvu.

Na koncu pravi poročilo: »Argentinska vlada je ponovno poudarila, da spada med najvišje argentinske in splošne človeške interese spoštovanje mednarodne morale. Iz tega razloga se je argentinska vlada v Društvu narodov izrekla proti vkorakanju sovjetskih čet na Finsko. Vse te skrbi so končno ojačile tudi vezi medameriške vzajemnosti. Zunanji izraz teh prizadevanj je bila med drugim udeležba argentinske vlade na vseameriških konferencah v Panami in na Havani.«

SOKOL

Sokol I Tabor bo proslavil sokolski praznik zedinjenja s svečano telovadno akademijo, ki bo v soboto točno ob pol 21. uri na Taboru. Zamudnikom med izvajanjem točk dostop do sedežev ne bo mogoč. Taborska družina bo s to akademijo pokazala uspešno in vestno vzgojo svojih pripadnikov v narodnem in telesnovzgojnem duhu v obrambo naroda in države. Narodno javnost vabimo k čim številnejšemu posetu. Predprodaja vstopnic vsak dan v društveni pisarni na Taboru od 17. do 20. ure. (—)

Sokol Ljubljana II. vabi na telovadno akademijo vseh oddelkov, ki bo v proslavo narodnega praznika v soboto 30. novembra ob 20. uri v domu v Trnovem. Interne proslave 1. decembra dopoldne zaradi tega ne bo. Zdravo! (—)

Vrsta predavanj pri JNAD „Jugoslaviji“

V okviru svojega programa priredi kulturno-znanstvena sekcija JNAD »Jugoslavije« več ciklusov predavanj gospodarske, sociološke, filozofske in umetnostne vsebine. Prvi tak ciklus bo obsegal šest gospodarskih predavanj, ki jih je z govorniške strani uvedlo včerajšnje predavanje g. režiserja Osipa Šesta o govorništvu. Predavanja se bodo vršila pričenši z današnjim dnem vsako sredo in četrtek v društveni čitalnici ob 20. Spored predavanj je naslednji:

1. O gospodarstvu na splošno (g. Zdenko Knez, industrijec),
2. O zadružništvu (g. ravnatelj Fran Trček),
3. O trgovini (naprošen g. minister Ivan Mohorič),
4. O industriji (naprošen g. dr. Pless),
5. O prometu (naprošen g. inž. Nagode),
6. O kmetijstvu (g. ravnatelj inž. Ferlinc).

Kakor je razvidno iz razporeda, bodo predavali sami priznani strokovnjaki-praktiki, čijih imena že sama jamčijo za kvaliteto predavanj. Zato poziva kulturno znanstveno sekcija vse članstvo, da se predavanj polnoštevilno udeleži in se tako vsaj skromno oddolži gg. predavateljem za njihovo prizadevnost.

Kulturno znanstvena sekcija JNAD »Jugoslavije«.

RADIO

Četrtek, 28. novembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Solistične drobtine (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Kmečki trio. — 14: Poročila. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Iz slovenskih krajev (plošče). — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Pevski zbor »Krakovo-Trnovo«. — 19.45: Simf. glasba s plošč. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester igra za oddih.

Beograd 19.40: Harmonika. — 20: Humor. — 21.10: Pevski zbor »Stanković«. — 22: Lahka glasba. — **Zagreb** 17.15: Zagrebški kvartet. — 20: Plesi. — 20.30: Zvočna igra. — 21: Koncert solistov in pevskega zbora. — 22.15: Tamburaši. — **Praga** 18.20: Koncertni večer. — **Sofija** 19.45: Koncert sofijske filharmonije. — 21.35: Lahka glasba. — 22: Plesi in pesmi.

SPORT

Prihodnji nogometni dogodki

Štiri ligaške tekme v Sloveniji — Velika nogometna prireditev v Beogradu

Kakor smo naše čitatelje že opozorili, se bo prvenstveno tekmovanje v slovenski ligi nadaljevalo že kar to nedeljo, in kakor nam zatrjujejo pri SNZ, je tudi zadnje kolo že dokončno določeno na nedeljo 8. decembra. Tako bomo torej v dobrih 10 dnevih — kolikor tega ne bo »kvarila« še neodigrana razveljavljena tekma med Kranjem in Marsom — že imeli popolno ligaško tabelo in novega ter prvega prvaka SNZ.

To nedeljo je na vrsti XIII. kolo z vsemi štirimi srečanji, med katerimi bo v Ljubljani tekma

Mars—Maribor

V nedeljo ob 14.15 na igrišču Ljubljane

Enajstorico Marsa, ki jo je doletela častna naloga, da poleg Ljubljane zastopa naš nogomet v ligi, čakajo edinega še tri zelo važne tekme. Važne že zaradi tega, ker je od izida teh tekem odvisen Marsov nadaljnji obstoj med ligaši ali pa povratek med prvorazredne klube. Prvo teh važnih srečanj bo v nedeljo med Marsom in Mariborom kot drugim predstavnikom našega severnega nogometa. V prvem srečanju je dobro razpoložena Marsova enajstorica z lepim rezultatom zmagala v Mariboru. Med tema dvema kluboma bo torej v nedeljo odigrana zelo zanimiva, napeta in ogorčena borba, ker gre obema za nadaljnji obstoj v ligi. Maribor ima brez dvoma zelo dobro enajstorico, ki je nevarna doma, prav tako pa tudi na tujih igriščih in se bo treba Marsu pošteno potruditi ter ponoviti nedeljsko igro, če bo hotel spraviti ves izkupiček in odkazati Mariborčanom mesto za seboj:

Tekma obeta biti zelo lepa in razburljiva, zato upajo prireditelji, da bo ljubljansko sportno občinstvo v tej igri pomagalo svojemu drugemu zastopniku v ligi ne glede na klubsko pripadnost. Tekma bo ob 14.15 na igrišču Ljubljane.

OSTALA TRI SREČANJA

Medtem ko ljubljanska tekma na vrh prvenstvene tabele ne more imeti nobenega vpliva več in bo najbolj važna za Mariborčane, ki jim grozi eno izmed zadnjih mest in morda v zvezi s tem tudi slovo iz lige, bosta za zasedbo prvih dveh mest še lahko odločilni obe tekmi, v katerih pojdeta po točke oba najboljša iz lige, in sicer SK Ljubljana in SK Železničar.

Belo-zeleni iz Ljubljane bodo to nedeljo gostovali v Celju proti Olimpu, železničar pa bo na svojih tleh sprejel trboveljske rudarje, kar pomeni, da lahko v obeh srečanjih s precejšnjo sigurnostjo računamo z obema točkama za favorita. Vsako presenečenje bi prineslo tudi hude spremembe ...

Četrti dogodek v tem kolu bo tako imenovani »gorenjski derby«, v katerem se bosta pomerili enajstorici **Kranja in Bratstva na Jesenicah.** V prvi tekmi so slavili zmago Kranjčani s 4:1, v revanžni želijo najbrže Jeseničani, da bi njim uspelo kaj podobnega. Moštvi sta v ostalem sredi prvenstvene tabele in bo ta tekma zanju v glavnem samo prestižnega značaja.

Dvoboj Beograd—Zagreb

V srbski in hrvatski ligi so za letos zaključili prvenstveno tekmovanje in bodo bližnje zimske termine skušali izpopolniti s čim boljšimi prijateljskimi in reprezentančnimi tekmami. Kot prvo prireditev te vrste moramo smatrati reprezentančno tekmo med Beogradom in Zagrebom, ki bo to pot v revanžo za gostovanje Beograda v Zagrebu na dan 13. oktobra na stadionu BSK v Beogradu.

Beograjski prireditelji so tej prireditvi namenili posebno svečani okvir, predvsem zaradi tega, ker bo odigrana na praznik našega zedinjenja, deloma pa tudi zato, ker praznuje v teh dnevih beograjski nogometni podsavez dvajsetletnico obstoja. V ostalem pade ta tekma, ki bi se prav tako lahko označila kot srečanje med Srbijo in Hrvatsko, v dobo, ko moramo pri vsaki priliki še bolj poudariti, da smo složni in edini pod okriljem naše skupne velike domovine. Za sodnika te tekme so na predlog Zagrebčanov Beograjčani sprejeli precej neznanega moža s piščalko Djuro Petermanca iz Zagreba. V predtekmi bosta zaigrali dve izbrani mladinski enajstorici Zagreba in Beograda.

V zvezi s to prireditvijo, ki obeta biti torej obenem velika nacionalnosportna manifestacija, je izdal beograjski podsavez Beograjčanom javen poziv, v katerem jih vabi na čim večji obisk pri zelo znižanih cenah z obljubo, da bo del dohodkov odstopil majhnim nogometnim klubom, ki se morajo trdo boriti za svoj obstanek, drugi del pa priložil akciji za pomoč nesrečnim bratom v Bitolju. Proglas pravi dalje:

»Beograjčani! Ali se spomnite one zlate dobe od 1908. do 1912. leta, ko je po ulicah našega mesta tudi korakala mladina, v katere duši so nacionalne in viteško sportne organizacije vžgale oni silni plamen herojstva in samozatajevanja, ki je slavo srbskega imena in orožja ovekovečil na Kumanovem, Bregalnici, Ceru, Kolubari, albanski Golgoti in Kajmakčalanu. Vedite, da skozi srca te vaše dece tudi danes vre ona ista kri, s katero je bilo plačano naše osvobojenje in zedinjenje. V vsaki organizaciji, v kateri se mladina zbira prostovoljno, se lahko tudi danes obnovi ona odrešilna aktivnost iz najboljših dni naše velike preteklosti, če je privatna pobuda Srbije duhovno pripravila vojsko enega najhrabrejših narodov sveta, ne samo, da je bilo maščevano Kosovo, temveč da je vstala domovina vseh Jugoslovenov ...

... Pomagajte nam in stojte nam ob strani, da bomo s pomočjo sportne discipline poravnali dolg kralju, narodu in domovini! Na dan zedinjenja letošnjega leta prihitite na to našo svečanost ter nam dajte ne samo materialno pomoč, temveč tudi moralno moč, da bomo vztrajali v svojem delu za blagor kralja, naroda in domovine in za čast našega junaškega mesta!«

Ta proglas pove več kakor je povedano v teh nekaj stavkih, predvsem pa to, da se bo ta sportna prireditev med Srbi in Hrvati vršila v znamenju velike nacionalne manifestacije za našo skupno stvar.

Celjske nogometne razmere

Nogomet v Celju je trenutno najslabši izmed vsega pri nas — Kakšno je stanje v posameznih razredih?

Celje, 26. novembra

Ni še dolgo tega, ko so bili celjski klubi skoraj enakovredni mariborskim in ljubljanskim. Sedaj pa je njihov nivo padel tako nizko, da je celjski nogomet v Sloveniji na najnižji stopnji. Kje naj iščemo vzroke tako naglega padca?

Z nastopom krize v vrstah SK Celja zaradi izgube nekaterih dobrih moči, ki so odšle drugam, se je pričelo tudi nazadovanje celjskega nogometa. Oni, ki so prevzeli nalogo zastopati Celje na zunaj v najvišjem našem tekmovanju, žal niso mogli izpolniti nad, ki so jih stavili vanje njihovi najožji klubski pripadniki. Neizpodbitno je namreč dejstvo, da je bila moč in padec nivoja SK Celja vedno merilo zmožnosti celjskega nogometa. Sedaj bo pa treba težkih žrtev in precejšnjega truda, da se bo celjski nogomet spet dvignil na višino, na kateri je bil nekoč.

Drugi nič manjši vzrok sedanjega stanja so neznosne razmere, ki vladajo posebno v zadnjem času med posameznimi klubi in celjsko podzvezo, ki so samo odraz nezdravih razmer v naši SNZ. Namesto da bi se stanje z ustanovitvijo samostojne podzveze izboljšalo, se je močno poslabšalo zaradi nerazumevanja pristojnih činiteljev v Ljubljani.

Zanimanje za nogomet je zadnje čase v Celju tako popustilo, da je včasih privabila več gledalcev le kolikaj privlačna tekma domačih klubov, kakor današnje ligaške tekme.

Da osvetlimo vse, kar je povezano z nogometom v Celju, moramo ugotoviti tudi stanje sodniškega kadra, saj premore celjsko poverjeništvo trenutno le enega sodnika in dva kandidata, medtem ko je bilo nekoč po pet in tudi več domačih sodnikov klubom na razpolago.

Medtem ko smo gornje napisali pristojnim v premislek, navajamo sedaj, ko se je ravno zaključilo jesensko tekmovanje in je sezona pri kraju, razen ligaškega prvenstva, kratek potek in tablice tekmovanj v celjski podzvezi. V celjski podzvezi včlanjeni klubi so tekmovali v treh razredih in to v prvem, drugem in mladinskem, ki je bilo omejeno samo na Celje. Pri tem je bil izvzet Olimp, ki tekmuje v slovenski ligi.

Celjski prvi razred tvori 5 klubov. Ob zaključku jesenskega tekmovanja je na čelu tabele Hrastnik, ki ni izgubil nobene tekme, igral pa je razen ene vse doma. Sledi mu Celje, ki je izgubilo samo važno tekmo v Hrastniku. Proti pričakovanju so na tretjem Brežice, ki so se vrinile pred oba celjska kluba: Atletike in Jugoslavijo. Tabela kaže naslednjo sliko:

Hrastnik	4	4	0	0	19: 3	8
Celje	4	3	0	1	14: 4	6
Brežice	4	2	0	2	9:13	4
Atletiki	4	1	0	3	5:12	2
Jugoslavija	4	0	0	4	5:20	0

Drugi razred tvorijo, po odstopu Laškega, štirje klubi, med katerimi je daleč najmočnejši klub iz Radeč, medtem ko so si ostali skoraj enakovredni nasprotniki, ki so si osvojili vsak po eno zmago, kakor je pač sreča odločala. V številkah je razmerje med njimi takole:

Radeče	3	3	0	0	12: 3	6
KSK	3	1	0	2	6: 7	2
Borut	3	1	0	2	7:10	2
Štore	3	1	0	2	3: 8	2

Preostane še **juniorska skupina**, kjer sodelujejo samo štirje celjski klubi, oziroma prav za prav trije, ker Atletiki sploh niso nastopili, pa jim je podzveza redno določala tekme. V tem tekmovanju so bile odigrane tudi že pomladanske povratne tekme, razen ene, ki je še sporna in odločilna za prvo mesto med Jugoslavijo in Celjem, ki sta si enakovredna nasprotnika, medtem, ko ostali močno zaostajajo. Tabela je takale:

Jugoslavija	5	5	0	0	17: 3	10
Celje	5	4	0	1	17: 6	8
Olimp	6	2	0	4	12:19	4
Atletik	6	0	0	0	0:18	0

H koncu bi še omenili pokalno tekmovanje samo celjskih klubov, ki ga je organizirala podzveza in v katerem je prepričevalno zmagalo moštvo Celja, ki je odpravilo najprej kompletno ligaško enajstorico Olimpa, nato pa še preteklo nedeljo Jugoslavijo, ki je prišla v finale, ker Atletiki niso nastavili. Zanimivo je bilo to tekmovanje v toliko, kolikor je pokazalo trenutno stanje moči celjskih klubov. Svojega namena, pridobiti sredstva za podsavezno blagajno, pa sodeč po organizaciji sami, ni doseglo.

Kakor kaže, se bodo sedaj igralci umaknili z nogometnih igrišč in v zimskem spanju čakali pomladi, ko bodo spet zaživela igrišča — upamo — v boljših in bolj zdravih, razmerah kakor so bile letošnje.

P. S.

SK Mars. Danes od 14. dalje obvezen trening za vse igralce. Zvečer ob 20. sestanek vseh sodelujočih zaradi Miklavža, in sicer na običajnem mestu, Poljanska c. 55. Igralce ligaškega moštva opozarjam že danes na sobotni članski sestanek, ki bo ob 20. v gostilni pri Ivanu, Aleksandrova c. 5. Načelnik.

Boljše brije in dalje traja ...

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Službo dobi

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Frizerko
resno, dobro delavko — sprejme po dogovoru salon v Ljubljani. Ponudbe s polnim naslovom na ogl. oddelek Jutra pod »Centeri«. 31860-1

Hišnik
se išče za takoj Zakonski par brez otrok. Upokojenci imajo prednost. Naslov v vseh posl. Jutra. 31880-1

Delavca
poštenega, sprejme takoj mizarstvo Sava, Miklošičeva. 31905-1

Uradnika (-co)
z daljšo prakso v odvetniški ali notarski pisarni sprejmem takoj v službo. Predpogoj je znanje stenografije in nemške korespondence. Ponudbe z opisom dosedanjih službenih mest poslati na Lovrec, advokat, Slovenj Gradec. 31909-1

Raznašalca
do 18 let starega, sprejmemo. Naslov v vseh posl. Jutra. 31915-1

Vajenci (ke)

Priden, pošten fant
z malo maturo, se želi izučiti za radiotehnika ali za finega mehanika. Ponudbe pod šifro »Pošten in delaven« na ogl. odd. Jutra. 31888-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par za dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 15 Din

Izprašana maserka
išče zaposlitve v popoldanskih urah. Pride na dom. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod »Masaža«. 31439-2

Brivsko - frizerski pomočnik
dober, soliden, vojaščine prost, želi službo. Ponudbe na salon Druškovič, Moste, Bernekerjeva 22, Ljubljana. 31844-2

Krojaški pomočnik
vajen tudi konfekcije išče stalno mesto, najraje v Ljubljani ali v okolici. Nastop takoj ali s 1. decembrom. Naslov v vseh posl. Jutra. 31871-2

Mlajši brivski pomočnik
išče službo. Nastop takoj! Ponudbe pod »Brivec« na ogl. odd. Jutra. 31878-2

Frizerka
prvovrstna moč, išče službo v Mariboru. Naslov v vseh posl. Jutra. 31911-2

Pouk

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Strojepisni pouk
(desetprstni sistem)
Večerni tečaji, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. Tečaji od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaji se pričnó 2. decembra. — Šolnina najnižja. Največja stroj. pisalnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vpisovanje dnevno. — Christofov učni zavod Domobranska c. 15, tel. 43-82 31801-4

Prodam

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Instrukcije
za vse šolske predmete nudijo brezposelni profesorski kandidatje — strokovnjaki. Novinarski dom, Gosposka 12, urad. ure od 10 do 12. 219-4

Železno peč
na žaganje, dobro ohranjeno, proda ABC. Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška. 31898-6

Železno zložljivo posteljo
skoraj novo, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 31899-6

Mizarji, pozor!
Ugodno se proda 20 kub. m rezanega orehovega lesa raznih dimenzij. — Pozve se pri »Auto Šolman in Co.«, Maribor ska 5, Celje. Tel. 241 31908-6

Kapital

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Posojila
različna preskrbim nitro in brez kakega predpla čila
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ul. 12 31658-16

Vojno škodo
in vse druge državne vrednostne papirje, tudi posamezne komade kupujemo in prodajamo po ugodni ceni
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12 31656-16

Posojila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Mo Dom« Ljubljana, Dvorakova 8. Iščemo pooblastilo. 199

Kupim

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Staro pohištvo
vsakovrstno, slike in vse starinske stvari stalno kupuje Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana. 31896-7

2—3 večje palme
Feniks ali Cykas kupimo. Naslov v vseh posl. Jutra. 31912-7

Pohištvo

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Garnituro
hrastovo, črno, politirano, za sprejemnico ali mali salon, obstoječo iz 12 nizke omare, ovalne mize, 2 tapeciranih stolčkov in 1 kanapeja, proda ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška. 31897-12

Les

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Rabim
1 vagon suhih oukovih drv za zamenjavo prima dalmatinskih suhih fig za žganjekuho. Naslov v vseh posl. Jutra. 30883-15

Kolesa

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Triciklje
najboljše izdelave, s prima gumami, Vam dobavlja: Mehanična delavnica Šuštaršič, Ljubljana, Tyrševa 13, (Figovec), levo dvorišče. 31904-11

Knjige

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Kupim
ODZ (Obči državljanski zakonik) dobro ohranjen in po možnosti nekomentiran. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »ODZ«. 31893-8

Avto, moto

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Bencin,
je drag in trajna skrb, zato si pustite predelati Vaš tovorni ali osebni avto ali stabilni motor na pogon z oljem v Specialni delavnici za plinske generatorje, — Ljubljana, Tyrševa 13, (Figovec) 31902-10

Kupimo
stare tovorne in osebne avtomobile. Pod šifro »Plačamo takoj« na ogl. odd. Jutra. 31903-10

Lokali

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Gostilna
v centrumu Zagreba, 30 let obstoječa, z bogatim inventarjem in večletnim dogovorom, zasigu ran dobiček (redka pri lika), stanovanje 2 sob v hiši, majhna najemnina se zaradi družinskih razmer nujno proda. Potrebno je 80 do 90.000 din. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, pod št. 57540 31840119

Trgovski lokal
najmodernejše opremljen (elektrika, plin, vodovod telefon, lastni WC), prikladen tudi za pisarno ali zastopstvo, takoj oddamo na Tyrševi c. 47 b. 31572-19

Lokal
za mesnico podružnico brez konkurence, se odda v najem za bežigrajsko gimnazijo, Beograjska 22. 31876-19

Posest

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Prodaja posestva
V sredo dne 4. decembra 1940 ob 10. uri dopoldne se bo vršila pri sodišču v Radečah dražba posestva vložk. štev. 206, 301, 315 k. o. Šentlanž in vložk. štev. 470 k. o. Podboršt, ki obstoji iz pritlične hiše z gostilniško obrtjo, gospodarskim poslopjem, svinjakom, sadnim vrtom, ribnika, niiv, travnikov, vinograda in gozda. — Prometna vrednost tega posestva je približno din 200 tisoč. Natančnejši podatki so razvidni iz spisa I 159/39 pri okrajnem sodišču v Radečah. 31364-20

Dobra investicija
V Zagrebu je naprodaj — direktno brez posredovanja — še nekaj stavbišč za 3 do 4 nadstropne hiše na oglu Medimurske in Grahorove ceste pri kolodvoru Sava. — Kdor kupi cel kompleks, mu ostane industrijski tir idealen za večja skladišča (drva, premog itd.). Informacije: Boškovićeva ulica 15, pritličje desno, vsak dan, razen nedelje. Tel. 35-44. 31839-20

Dve parceli
po 470 kv. m prodam v bližini Stadiona. Naslov v vseh posl. Jutra. 31877-20

Kupim
novo, lepo trgovsko stanovanjsko hišo v Slovenski Bistrici (mesto). Cena 200—250.000 din. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra v Mariboru pod »Nova«. 31879-20

Krasno zemljišče
v izmeri čez 1200 kv. m, košenina in mecesnov gozd s hišico za zimski in letni oddih v Mojstrani na Gorenjskem naprodaj. Ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Letovišče v Mojstrani«. 31872-20

Štiristanovanjsko hišo
prodam na Šmartinski cesti. Pozve se v trgovini Ban, nasproti šole. Dimnik Miha, Ljubljana. 31882-20

Lepe stavbne parcele
v neposredni bližini mesta Celja ugodno naprodaj. Vprašati pri Faringer, Celje, Glavni trg št. 8. 31868-20

V najem

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Pekarija
dobro vpeljana v okolici Celja, se z vsemi strankami odda s 1. decembrom v najem. Nekaj kapitala potrebno za prevzem inventarja. Naslov v vseh posl. Jutra. 31910-17

Stanovanje

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Enosobno stanovanje
tik tramvajske proge oddam za 230 din. Tržaška c. 60. 31875-21

Stanovanje
dvosobno, z ali brez kabineta, se odda s 1. dec. Naslov v vseh posl. Jutra. 31906-21

Sobo odda

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom toplo, zračno, takoj oddam, tudi s hrano. Ulica na grad 9. 31886-23

Sobo v centru
oddam s hrano boljšemu gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 31895-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom, v vili, oddam s 1. decembrom, Idrijska ulica 13. (Stan in dom) 31900-23

Svetlo sobico
oddam gospodični tako ali pozneje blizu Banovine. 31901-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom iščem za takoj v centru Šiške. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Takoj«. 31891-23

Elegantno sobo
s souporabo kopalnice, dvigalom, v hiši v centru, oddam boljšemu gospodu. Ogled od 14. do 16. ure. Naslov v vseh posl. Jutra. 31913-23

Stanovanja

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Stanovanje
eno ali dvosobno v mestu ali bližnji okolici išče stranka dveh oseb za 1. december. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebe«. 31894-21a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par za dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 15 Din

Iščem sobo
v centru s 15. XII., ki bi jo lahko rezervirala čez velike počitnice, ker imam svoj pianino. Ponudbe pod »Filozofka« na ogl. odd. Jutra. 31914-23a

Dragocenosti

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica

Vsakovrstno zlato, briljante
in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOŽIČ, Ljubljana, Frančiškanska ul. 3. 238-5

Izgubljeno

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Najditelj
knjige »Eurilloe« (izd. Klackfuss) naj jo proti nagradi odda v Langusovi ulici 12, I. nad. 31907-23

Živali

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Kanarček
je ušel. Odda se ga na Mirju. Telef. št. 48-15. 31892-27

Dopisi

Ukradena sreča
dvignite pismo v oglas. odd. Jutra. 31889-24

Informacije

Beseda 1 Din davek Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

2. XII. potujem v Beograd
Prevzamem naročila. Naslov v vseh posl. Jutra. 31881-31

Strojno podjetje
Ing. Borštnar
Ljubljana, Sv. Jerneja ulica 18
izdeluje
VODNE TURBINE
žage, mline transmisije dvigala itd.

SKEBRO, DRAGE KAMNE
in vsakovrstno
ZLATO
kupuje po najvišjih cenah
JOS. EBERLE
Ljubljana, Tyrseva palača hotela »Slon«.

Moderne kauče
in fotelje nudi solidno in po nizki ceni
R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13.

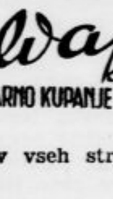

Od Vas je visno, a imate obleko vedno nove zato jo pustite redno čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-b
Prainica svetilnika nice

PREMOG
KOKS — DRVA
nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba dvorišnih

Otomane
imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni
tapetništvo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34.

Salva kosma
VEGETABILNO PARNO KOPANJE ZA LICE
Dobiva se v vseh strokovnih trgovinah.

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45 letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež a ima ventarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja slasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladilni element ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Čez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako — Vam denar povrne.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštnih znamkah za poštnino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Maver i drug, Odio 9-E, Zagreb, Praška ul. 6.

Maratonski tekač je simbol Olimpijade, a »ETERNA« ura je simbol moderne, prezizne in trpežne švicarske ure!

ETERNA URE

Dobivajo se v vseh prvovrstnih strokovnih trgovinah

PUH ODEJE

ima v zalogi
Sever Rudolf
Marijin trg 2

ZAHVALA

Gospod dr. **PAVEL KANC**, kirurg v Ljubljani, mi je s strokovno izvedeno operacijo in svojo veliko požrtvovalnostjo rešil življenje. Smatram zato za svojo dolžnost, da se mu za vse to tudi javno zahvalim. Obenem se zahvaljujem gosp. primariju **dr. Pompetu**, g. šefu in primariju otološkega oddelka splošne bolnice v Ljubljani g. **dr. Pogačniku** ter gg. zdravnikom-asistentom in čč. sestram za njihovo vestno sodelovanje in postrežbo.

TROBIŠ JOSIP, š. upr.

IŠČE SE SADJAR-VRTNAR

Potreben je kvalificiran praktik, samostojen voditelj poslov z manjšo rodbino. Prednost imajo, ki so prosti vojaške službe. Zaposlenje: Beograd ali okrožno mesto v Srbiji. — Lastnoročno pisane ponudbe (priložiti prepise spričeval in referenc) nasloviti na **Publicitas, Beograd, poštni pretinac 60, pod »Uspeh«.**

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

†

Vsem, ki so ga poznali, sporočamo **žalostno vest**, da nas je nepričakovano zapustil **naš ljubljeni sin, brat**, stric in svak, gospod

Jelinčič Ljubo

elektromonter

dne 26. t. m.

Pogreb dragega pokojnika bo **v četrtek, dne 28.** novembra 1940 ob 2. uri pop. z žal. kapele **sv. Jakoba**, k Sv. Križu.

Gorica, Isernia, Hotedršica, Jesenice,
dne 27. novembra 1940.

ŽALUJOČI OSTALI

†

V svojem in v imenu odsotnih sorodnikov, naznanjam žalostno vest, da me je zapustila danes ob 8. uri moja srčnoljubljena blaga prijateljica, gospodična

Ana Šnideršič

učiteljica v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v petek ob 10. uri na farno pokopališče na Vranskem.

Vransko, dne 27. novembra 1940.

MARIJA ŠKRBINC

ZAHVALA

Vsem, ki ste naši dragi materi

Apoloniji Selan

lajšali trpljenje v njenih zadnjih dneh in jo spremili k večnemu počitku, z nami pa sočustvovali v najtežjih trenutkih, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Žalujoči SELANOVI

†

Brez posebnega obvestila.

Umrli so naš dobri ata, dedek, brat, svak in stric, gospod

Franc Plavc

posestnik v Parižljah

Pogreb bo v petek, dne 29. t. m. ob pol 10. uri dopoldne, izpred hiše žalosti, na farno pokopališče v Braslovčah.

Braslovče, Celje, Kranj, dne 27. novembra 1940.

JOŽE, TONA, REZI, IVAN, PAVLA in VINKO, otroci, zet, snahe, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

HIŠA

za 2,650.000 din

Posebno lepa in moderna palača v centru Beograda z zelo razkošnimi stanovanji, kakoršna so najbolj iskana v Beogradu. Stanovanja so v stranskih prostorih povsod obložena z najboljšo nemško keramiko, stropi iz gipsa, v kopalnicah povsod vzidane kadi, umivalniki in ostali sanitarni objekti. Za gospodarja lepo veliko stanovanje — obsegajoče vse nadstropje, neverjetno lepo. Pročelje posebno masivno beli traventin, vhod marmor. Vrata antikorodal, parket povsod eksport, vhodna vrata iz hrastovine. Podesti povsod opločeni z naravnim marmorjem. Stanovanja imajo po dva vhoda. Povsod terase in balkoni, garaže za velike vozove. Renta 8% na vloženi denar. V gotovini je treba din 2,000.000, ostalo dolg. Gospodje kupci, izkoristite se s to izredno ugodno priliko. Prodaja izključno

BOVAN

BEOGRAD, Knez Mihajlova 5, palača »Tata«,

telefoni 27-978 in 42-930.

Inserirajte v »Jutru«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.